

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya
Subdirecció General de Drogodependències

SITUACIÓ DEL CONSUM DE DROGUES A CATALUNYA

Dr. Joan Colom i Farran
Subdirector general de Drogodependències

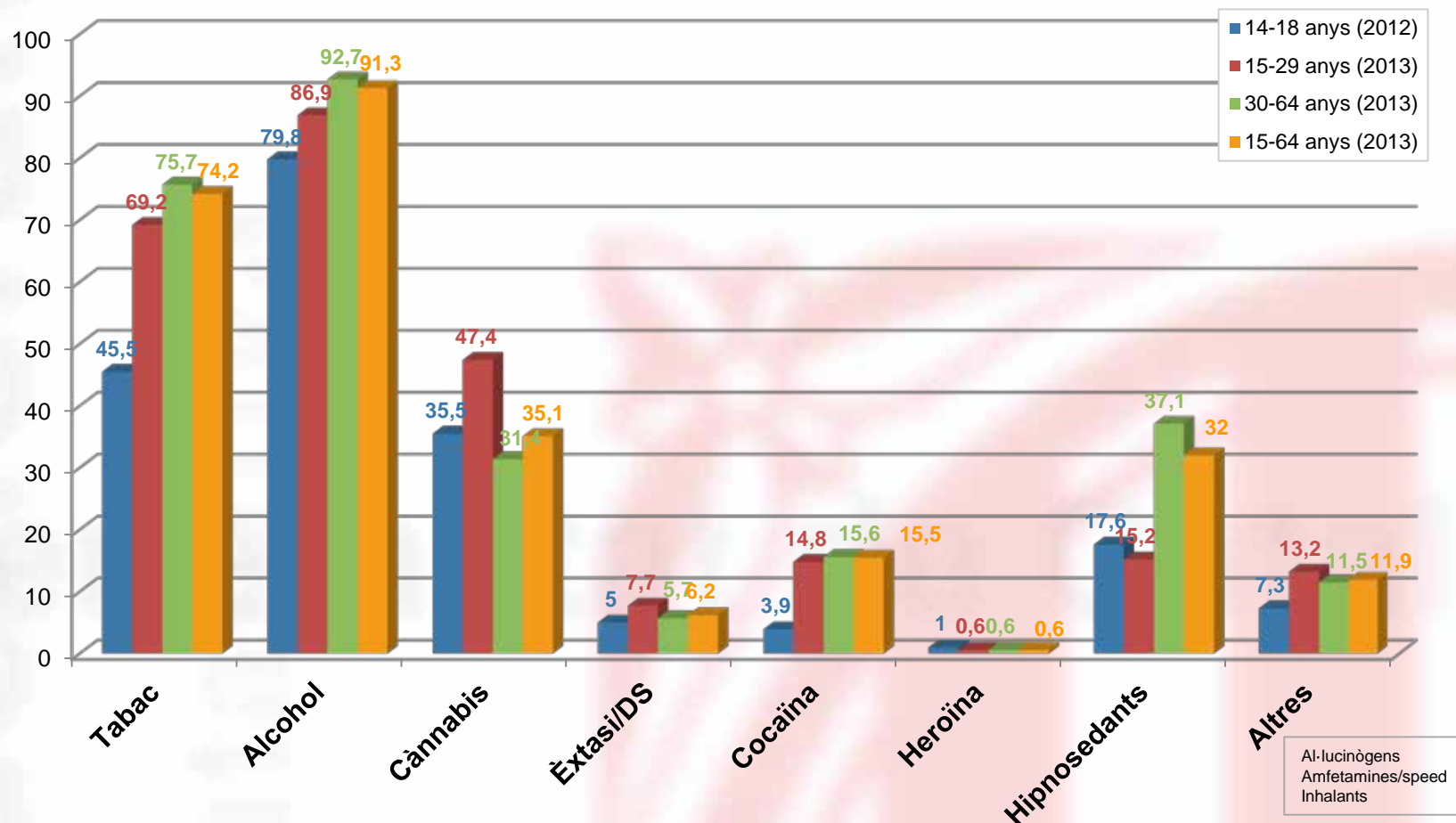

**SOCIETAT CATALANA
DE PSIQUIATRIA
I SALUT MENTAL**

Prevalença de consum

Comparativa 14-18, 15-29, 30-64 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

- Alguna vegada a la vida

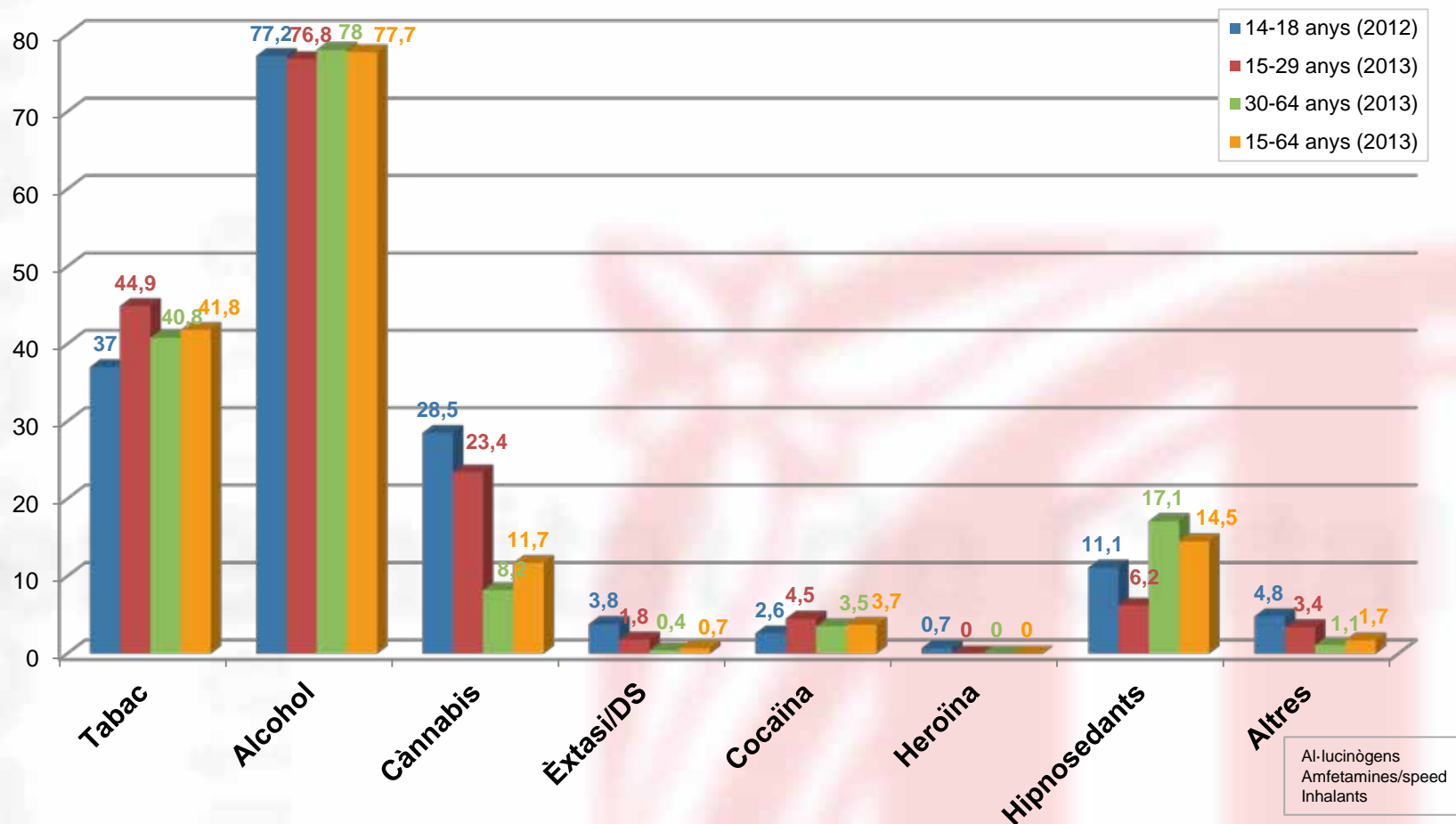
Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Prevalença de consum

Comparativa 14-18, 15-29, 30-64 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

- Alguna vegada els darrers 12 mesos

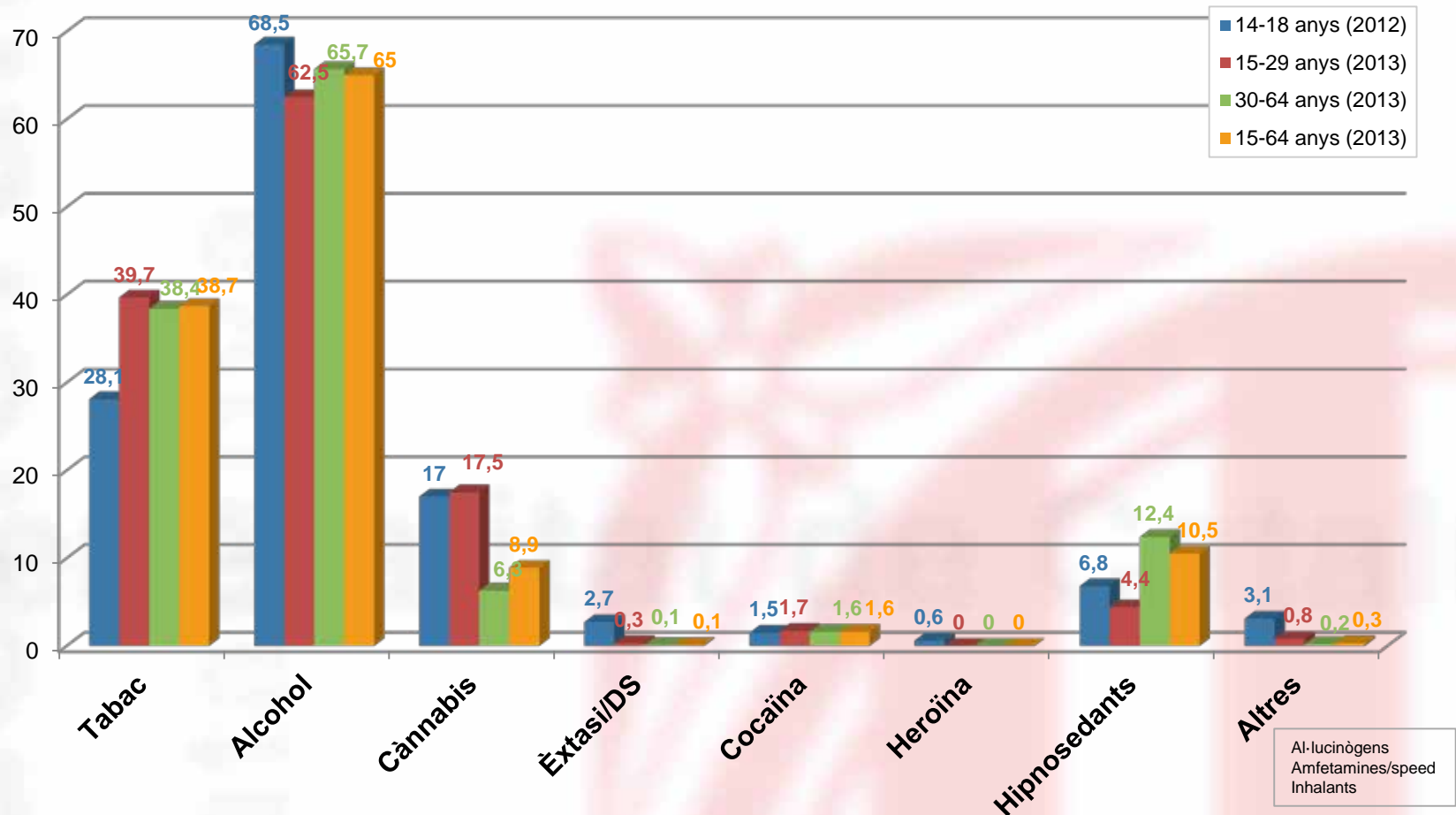
Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Prevalença de consum

Comparativa 14-18, 15-29, 30-64 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

- Alguna vegada els darrers 30 dies

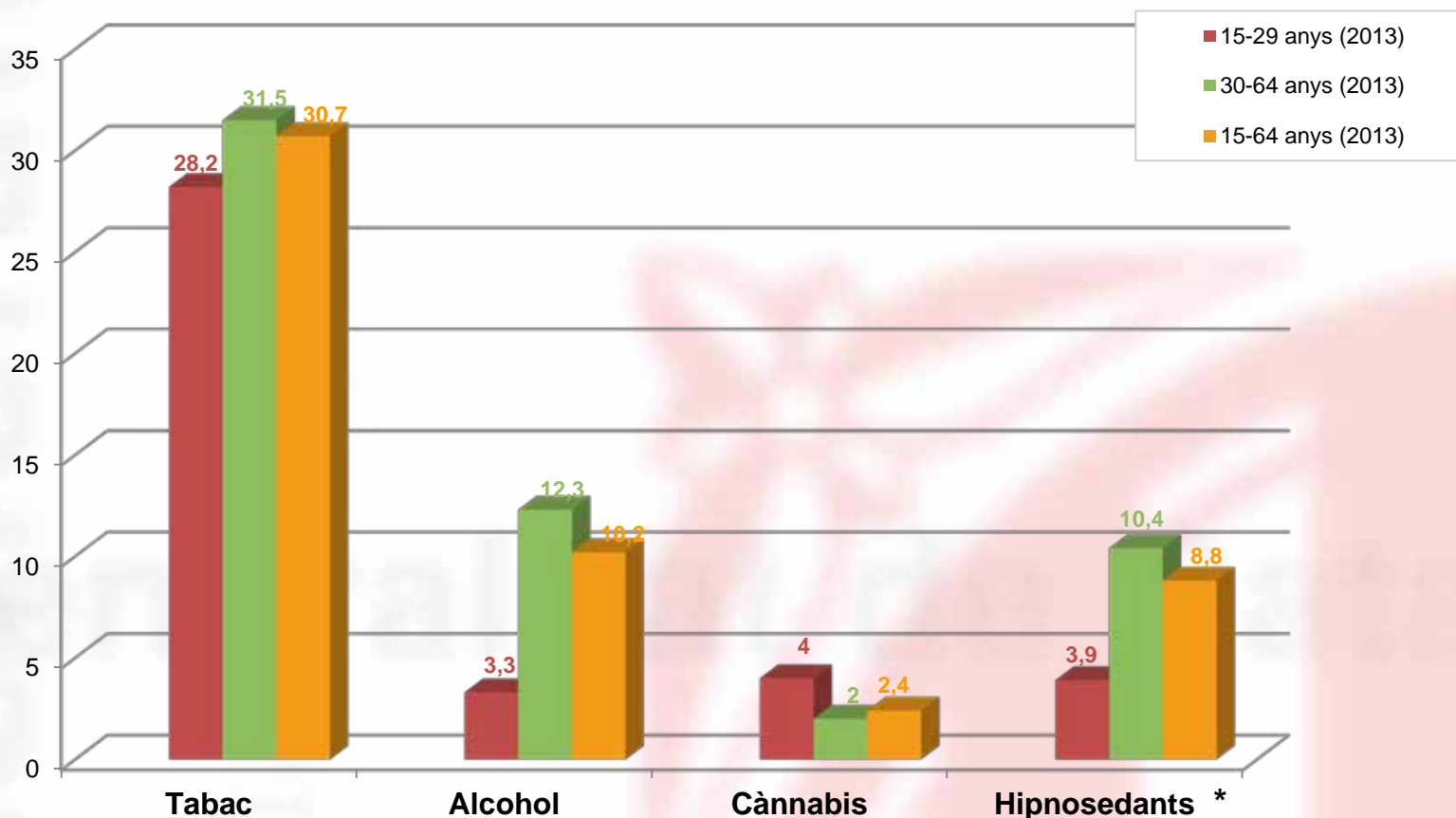
Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Prevalença de consum

Comparativa 15-29, 30-64 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2013

- Consum diari en els darrers 30 dies

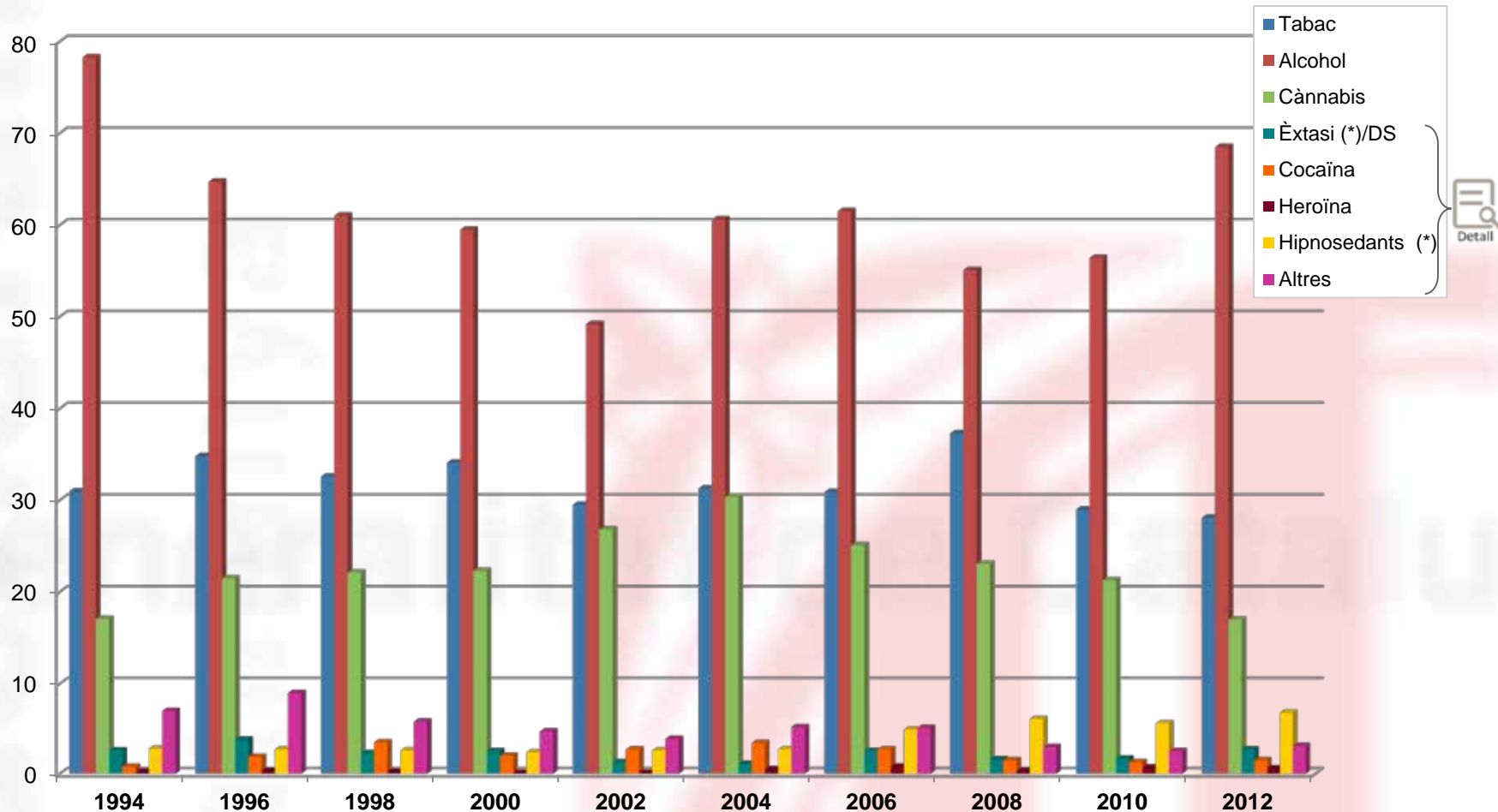
* HIPNOSEDANTS (Tranquil·litzants i Somnífers): Consum diari o gairebé diari (més de vint dies durant el darrer mes)

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Evolució prevalença de consum

14-18 anys a Catalunya (%), 1994-2012

- Alguna vegada en els darrers 30 dies

(*) ÈXTASI: a partir de 2006 inclou Èxtasi líquid.

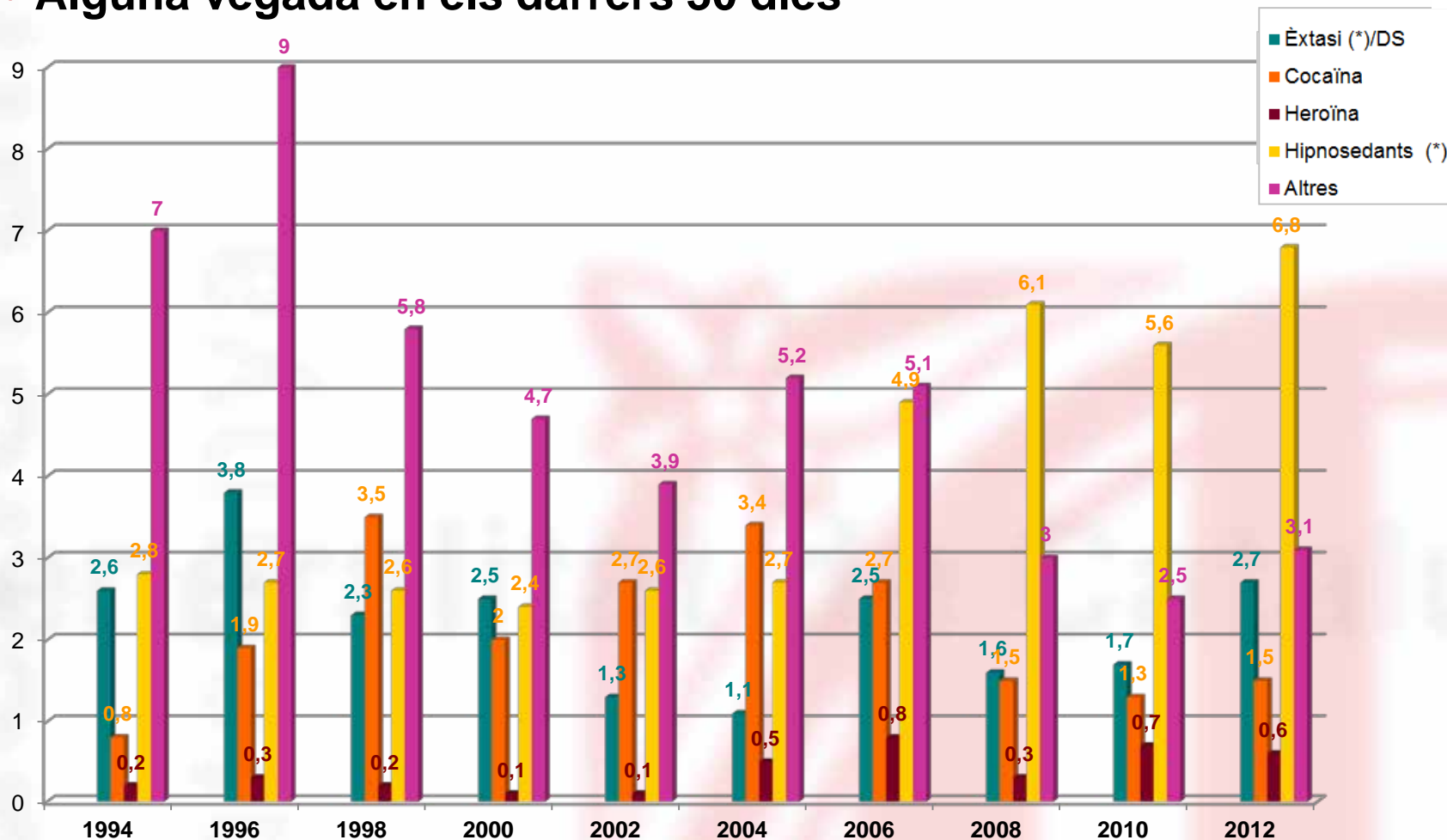
(*) HIPNOSEDANTS: De 1994 a 1996 inclou TRANQUIL·LITZANTS i SOMNIFERS SENSE recepta mèdica. A partir de 2006 inclou AMB o SENSE recepta mèdica.

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Evolució prevalença de consum

14-18 anys a Catalunya (%), 1994-2012

- Alguna vegada en els darrers 30 dies

(*) ÈXTASI: a partir de 2006 inclou Èxtasi líquid.

(*) HIPNOSEDANTS: De 1994 a 1996 inclou TRANQUIL·LITZANTS i SOMNIFERS SENSE recepta mèdica. A partir de 2006 inclou AMB o SENSE recepta mèdica.

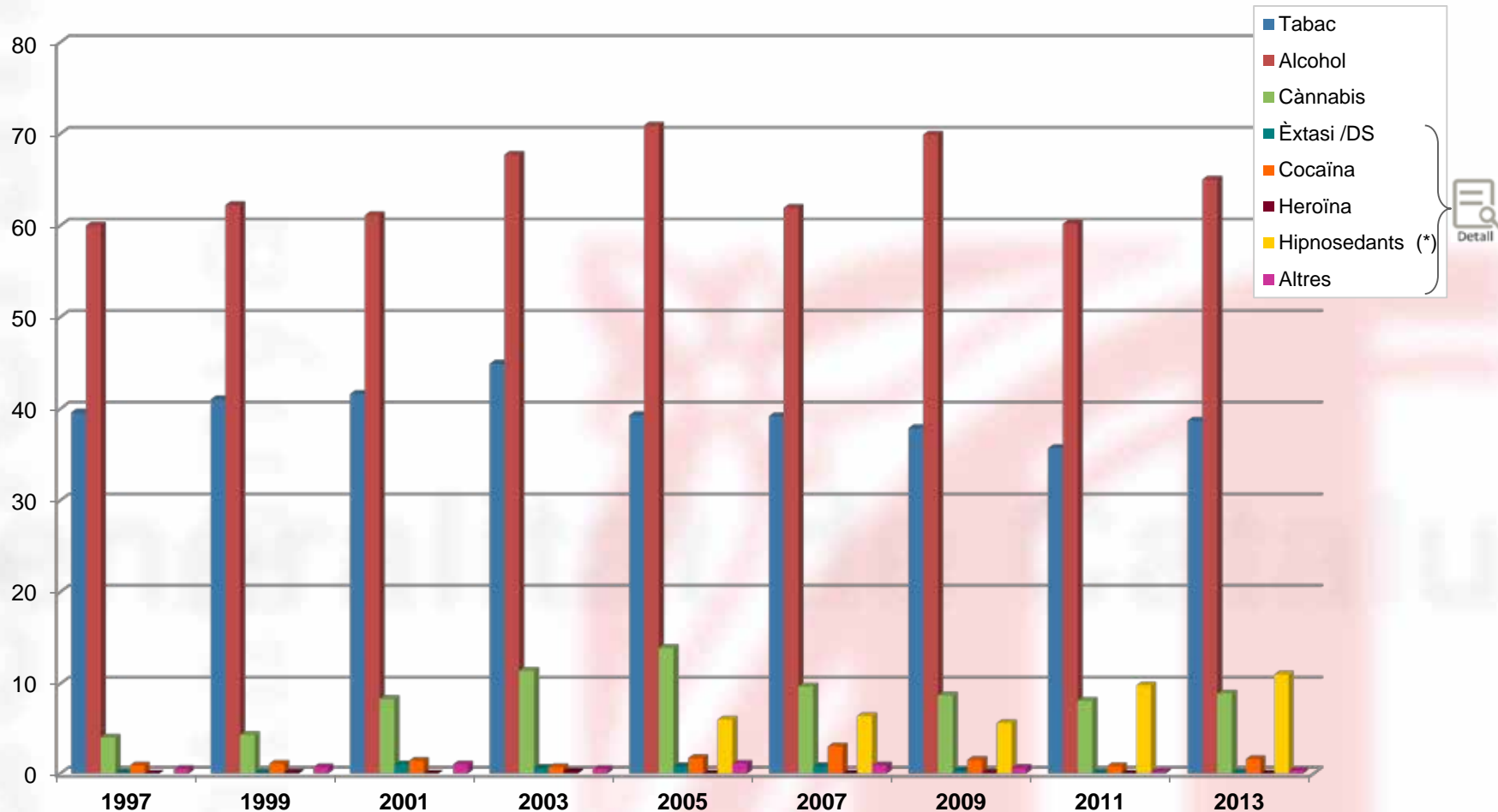
Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Evolució prevalença de consum

15-64 anys a Catalunya (%), 1997-2013

- Alguna vegada en els darrers 30 dies

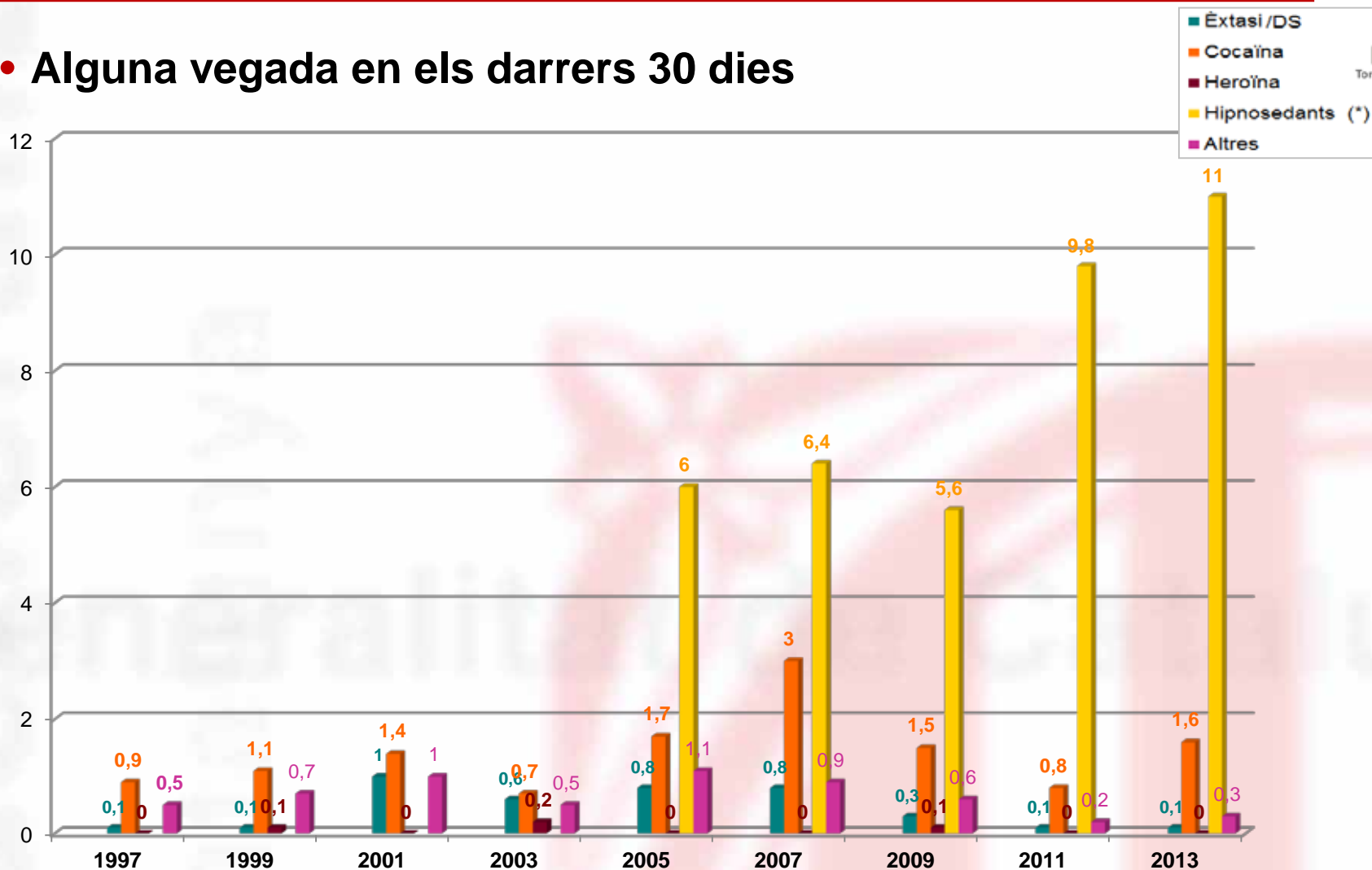
(*) HIPNOSEDANTS: De 1997 a 2003, A causa de les preguntes dels qüestionaris no es van poder analitzar les dades. De 2005 a 2009 inclou TRANQUIL·LITZANTS i SOMNIFERS AMB o SENSE recepta mèdica.

Evolució prevalença de consum

15-64 anys a Catalunya (%), 1997-2013

- Alguna vegada en els darrers 30 dies

(*) HIPNOSEDANTS: De 1997 a 2003, A causa de les preguntes dels qüestionaris no es van poder analitzar les dades. De 2005 a 2009 inclou TRANQUIL·LITZANTS i SOMNIFERS AMB o SENSE recepta mèdica.

Edat mitjana d'inici del consum

entre estudiants d'educació secundària 14-18 anys. Catalunya, 2012

- Edat mitjana en anys

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Tabac	13,3	13,6	13,5
Tabac (consum diari)	14,4	14,7	14,5
Alcohol	13,8	14,0	13,9
Alcohol (consum setmanal)	15,4	15,2	15,3
Hipnosedants ⁽¹⁾	13,2	14,3	14,0
Hipnosedants ⁽²⁾	13,5	14,9	14,4
Cànnabis	14,6	14,9	14,7
Cocaïna	15,7	15,8	15,7
Heroïna	14,7	15,3	14,9
Amfetamines/speed	15,5	15,6	15,6
Al·lucinògens	15,4	14,1	15,1
Inhalants	14,3	13,5	14,1
Èxtasi	16,1	15,8	16,0
GHB	15,8	16,2	15,9

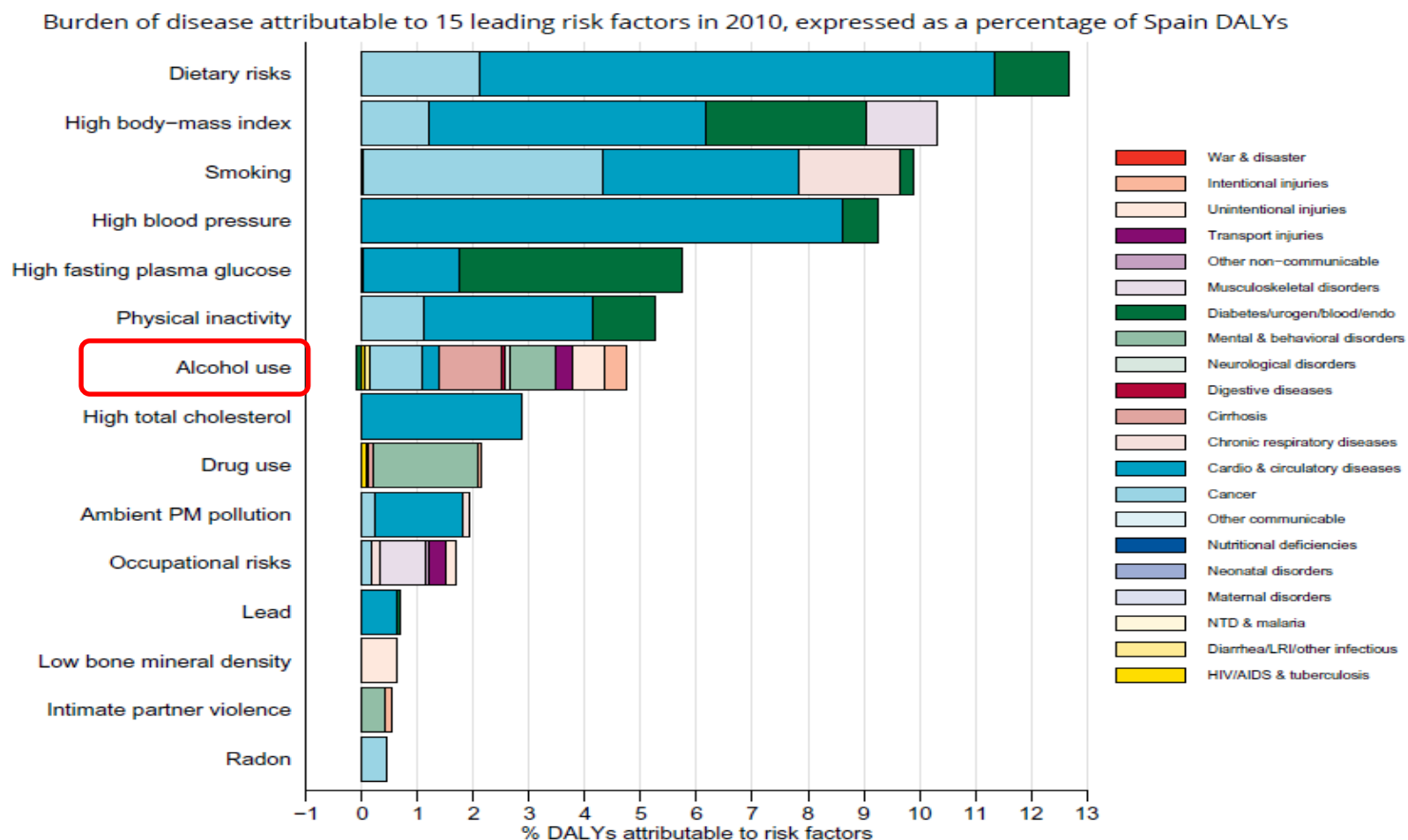
(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

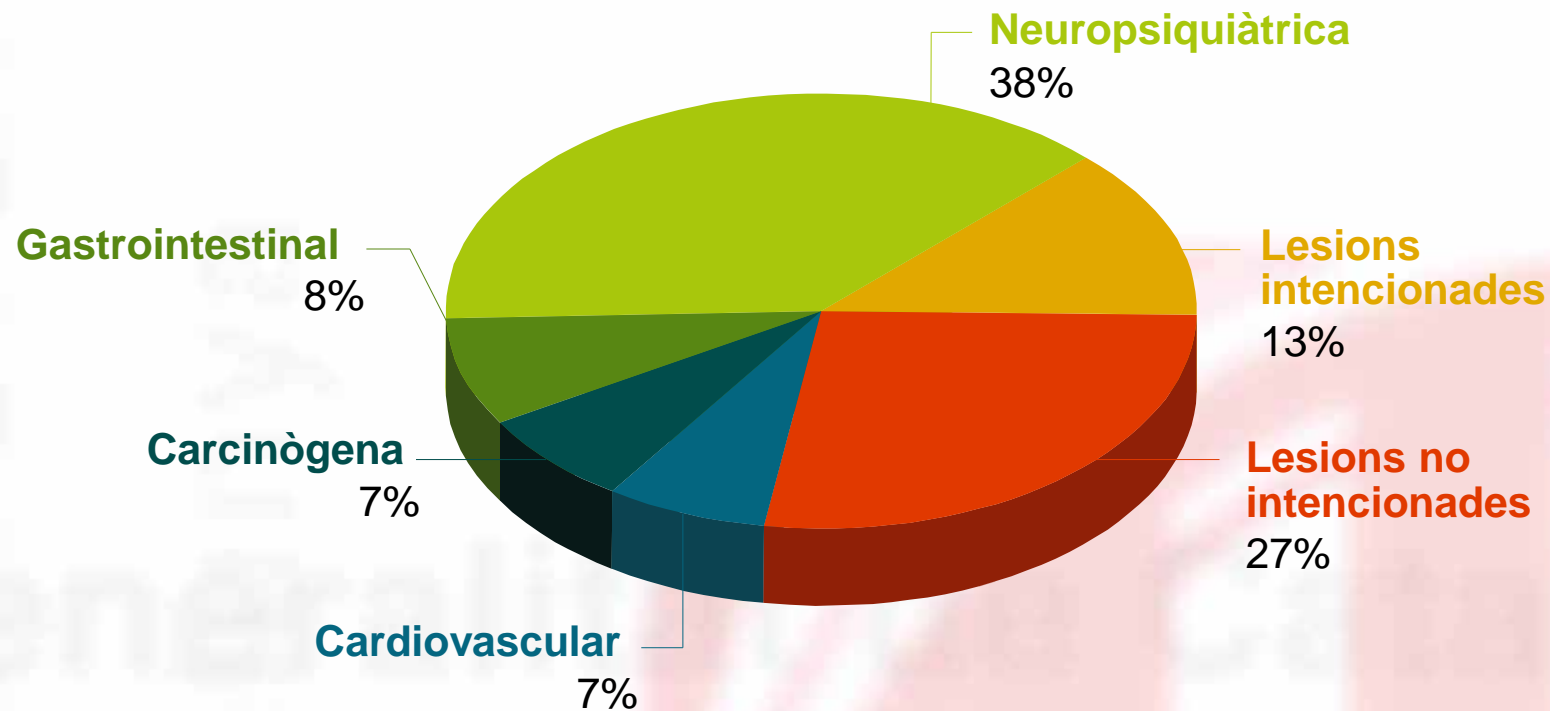
Alcohol

Morbidity associated with alcohol consumption

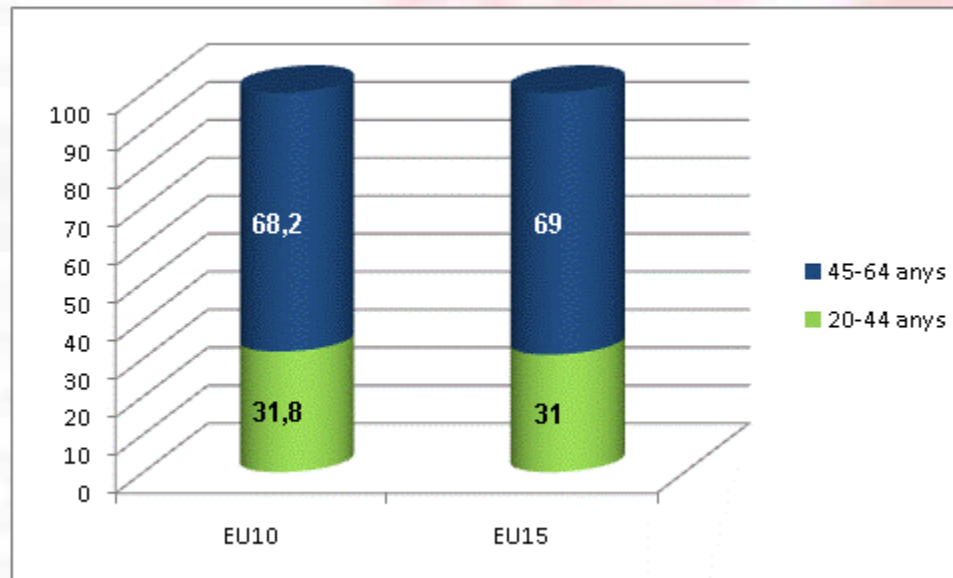
Alcohol: Morbiditat associada

Consum d'alcohol a Europa

- 1 de cada 4 homes i 1 de cada 10 dones consumeixen alcohol en quantitats perjudicials per a la seva salut.
- En 1 de cada 4 ocasions, el nivell de consum és igual o superior a 6 unitats de beguda estàndard (60 g)
- Un 5% dels adults són dependents de l'alcohol

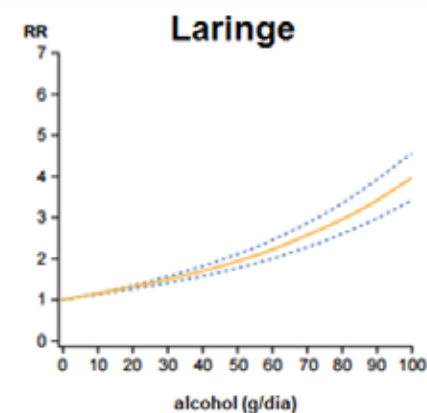
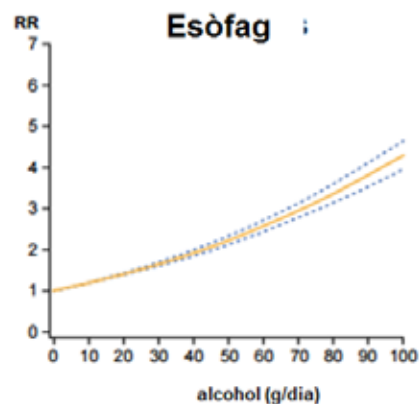
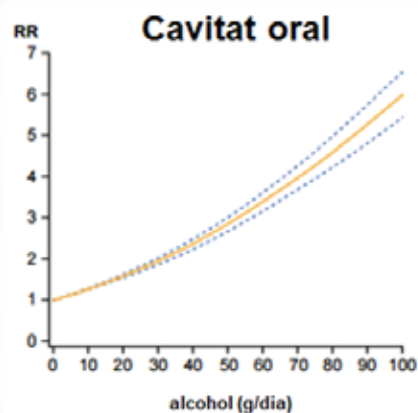
Distribució segons l'edat de les morts relacionades amb l'alcohol

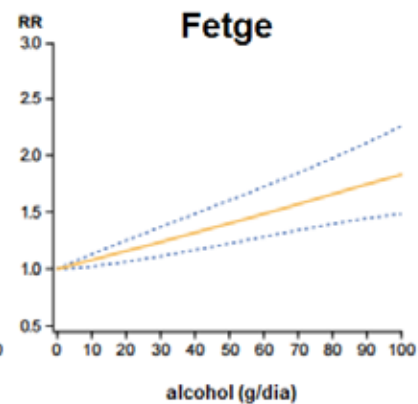
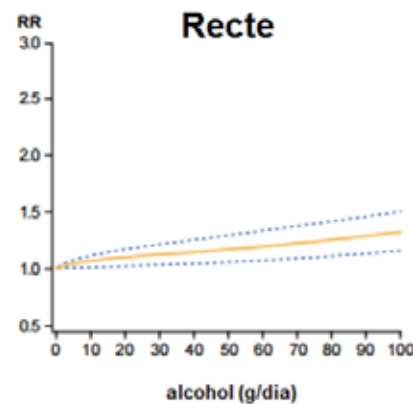
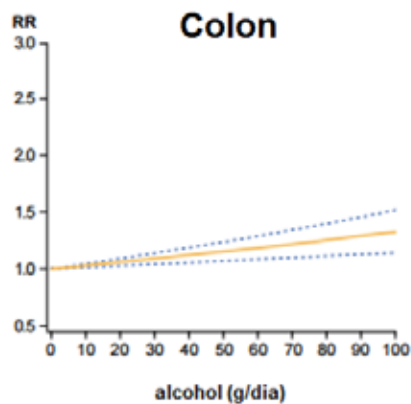
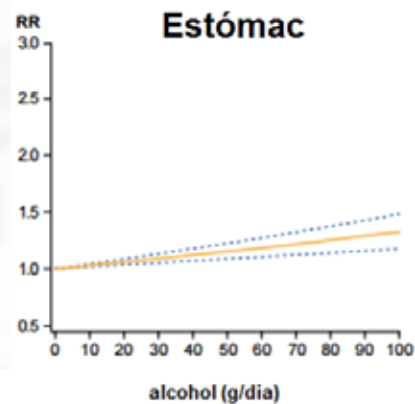
P. Anderson, 2003

Alcohol i risc de patir càncer

A- Tumors del tracte aerodigestiu superior

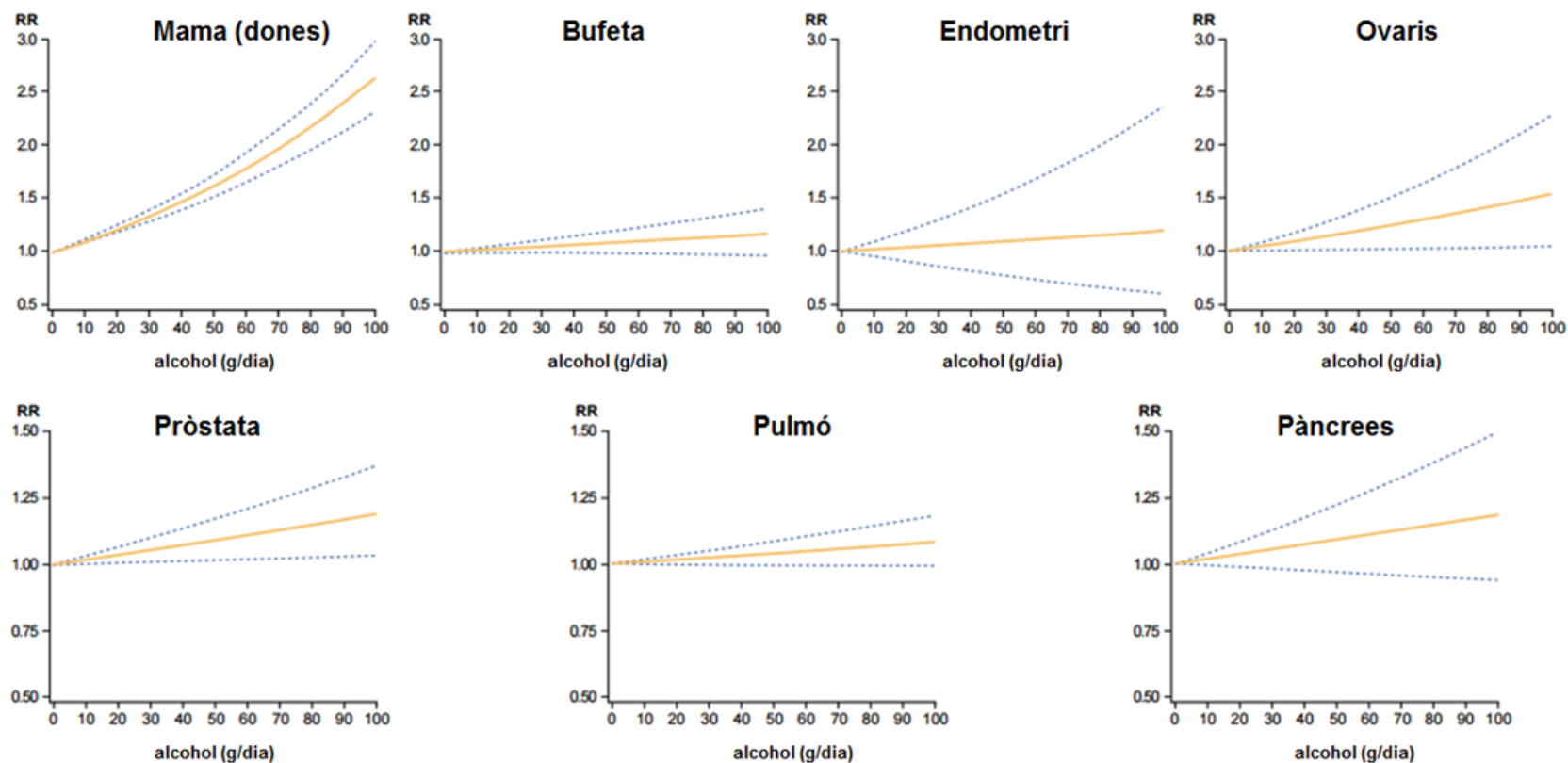

B- Tumors al tracte digestiu inferior

Alcohol i risc de patir càncer

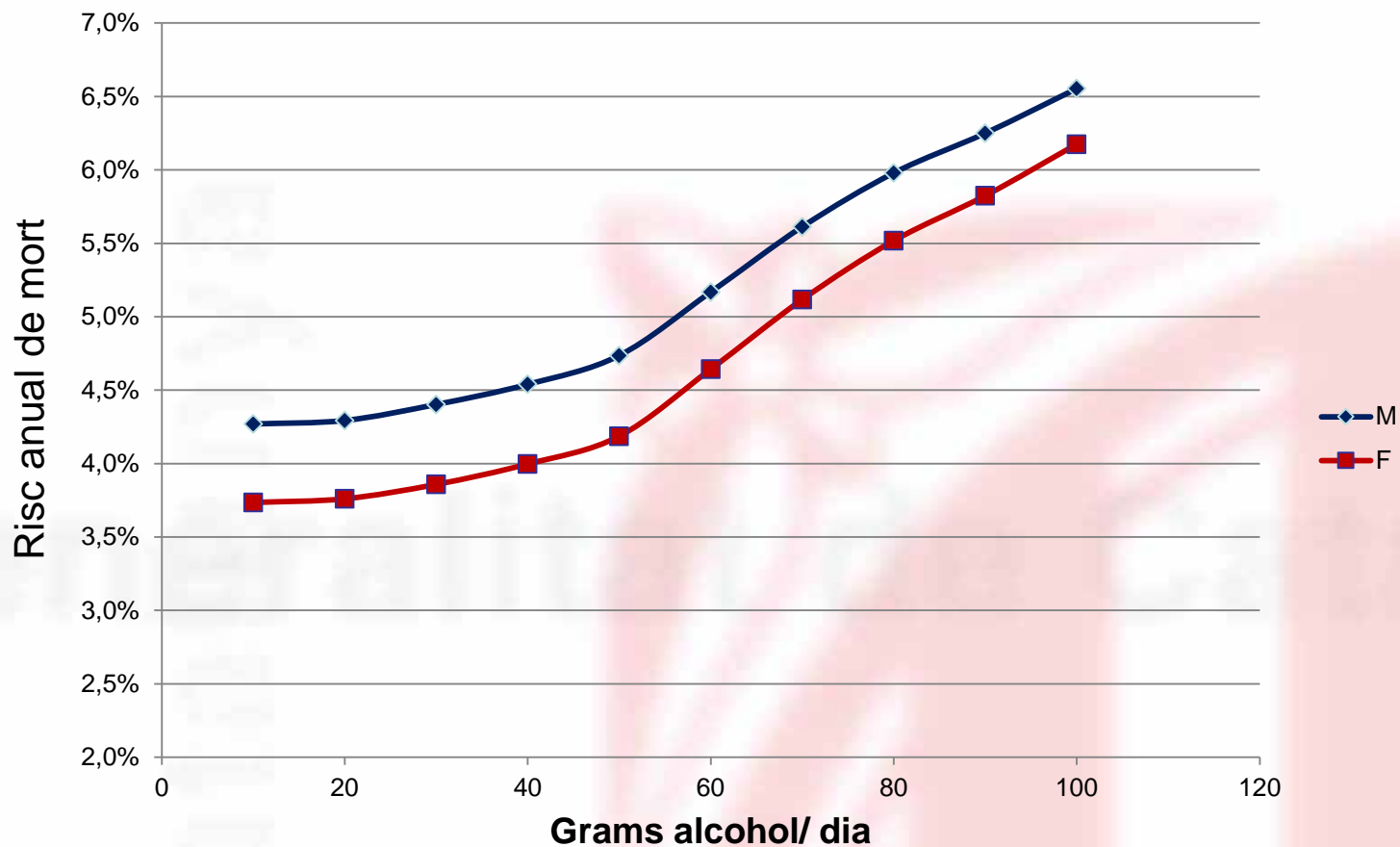
C- Altres tumors

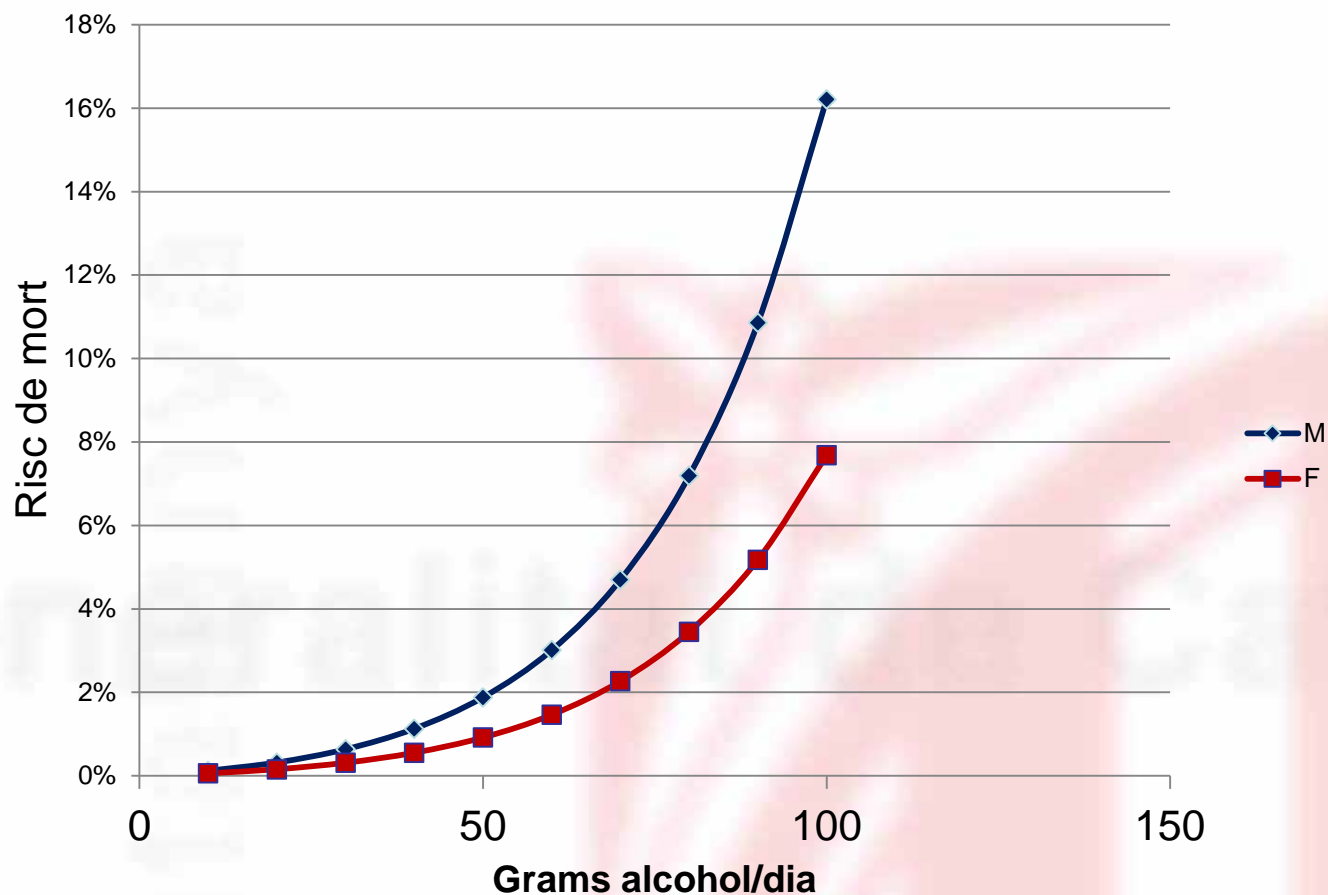

El risc anual de mort per dependència d'alcohol

- **Cirrosi hepàtica i càncers relacionats amb l'alcohol i les malalties cardiovasculars**

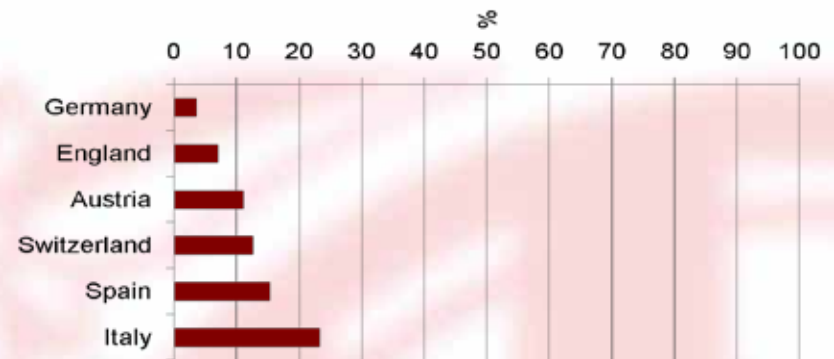

Risc de mort per lesions intencionals i no intencionals per l'alcohol

Alcohol: Barreres d'accés a tractament

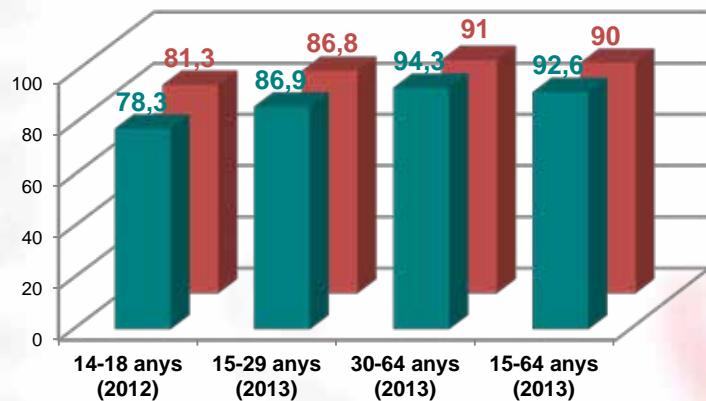
- **Menys d'un 20%** de les persones amb problemes d'alcohol accedeixen a tractament i se'n beneficien.
- Aquesta estimació es va fer a partir de:
  - § Dades de persones tractades als serveis especialitzats (no recursos d'autoajuda)
  - § Estimació de la prevalença de problemes d'alcohol a la població
- Importància:
  - § De la detecció precoç dels problemes d'alcohol per part dels serveis de salut no especialitzats
  - § De la família i les persones de l'entorn

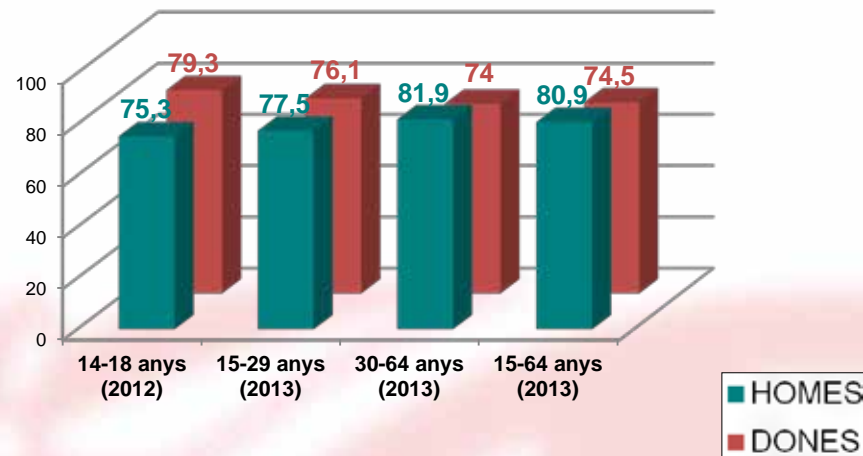
Alcohol: Prevalença de consum per sexes

Comparativa 14-18, 15-29, 30-64 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

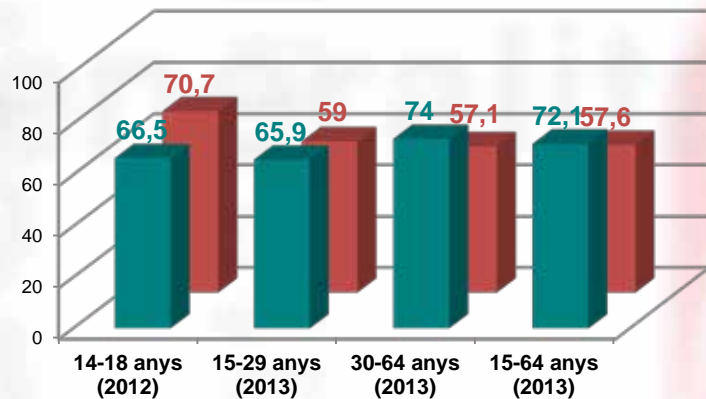
- Alguna vegada a la vida

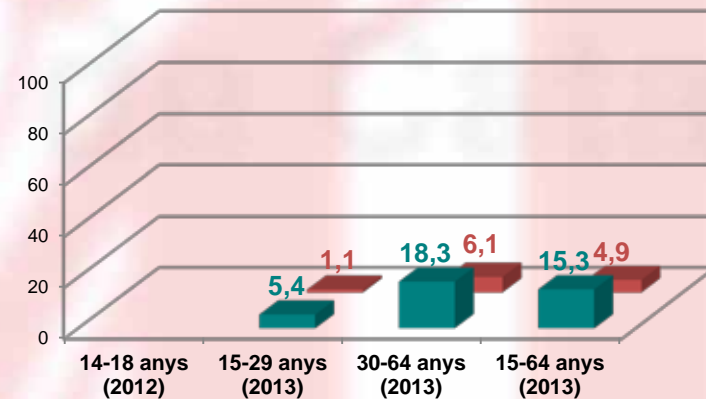
- Alguna vegada en els darrers 12 mesos

- Alguna vegada els darrers 30 dies

- Consum diari (en les darrers 30 dies)

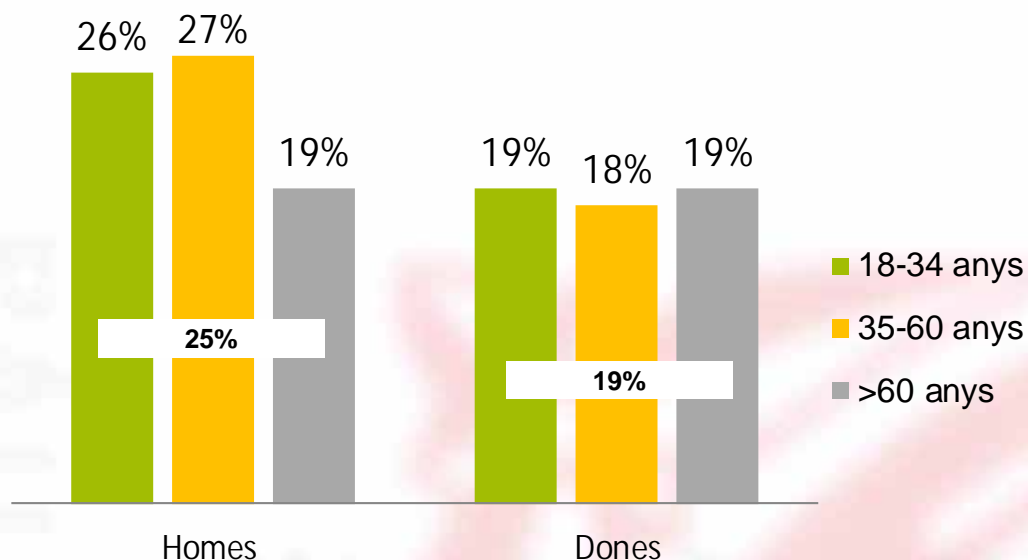

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

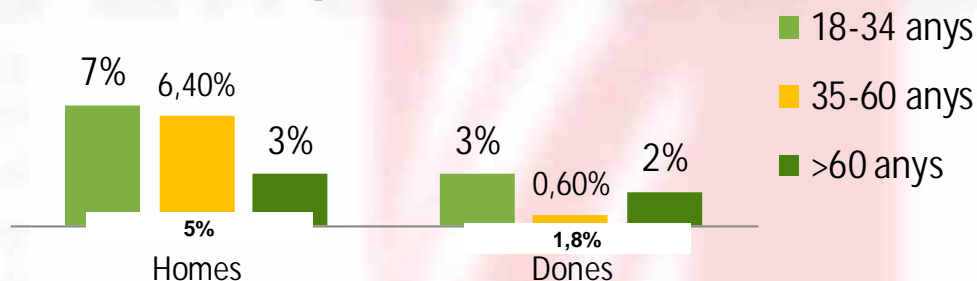
Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Impacte del consum d'alcohol en la nostra societat - CATALUNYA

Consum de risc d'alcohol

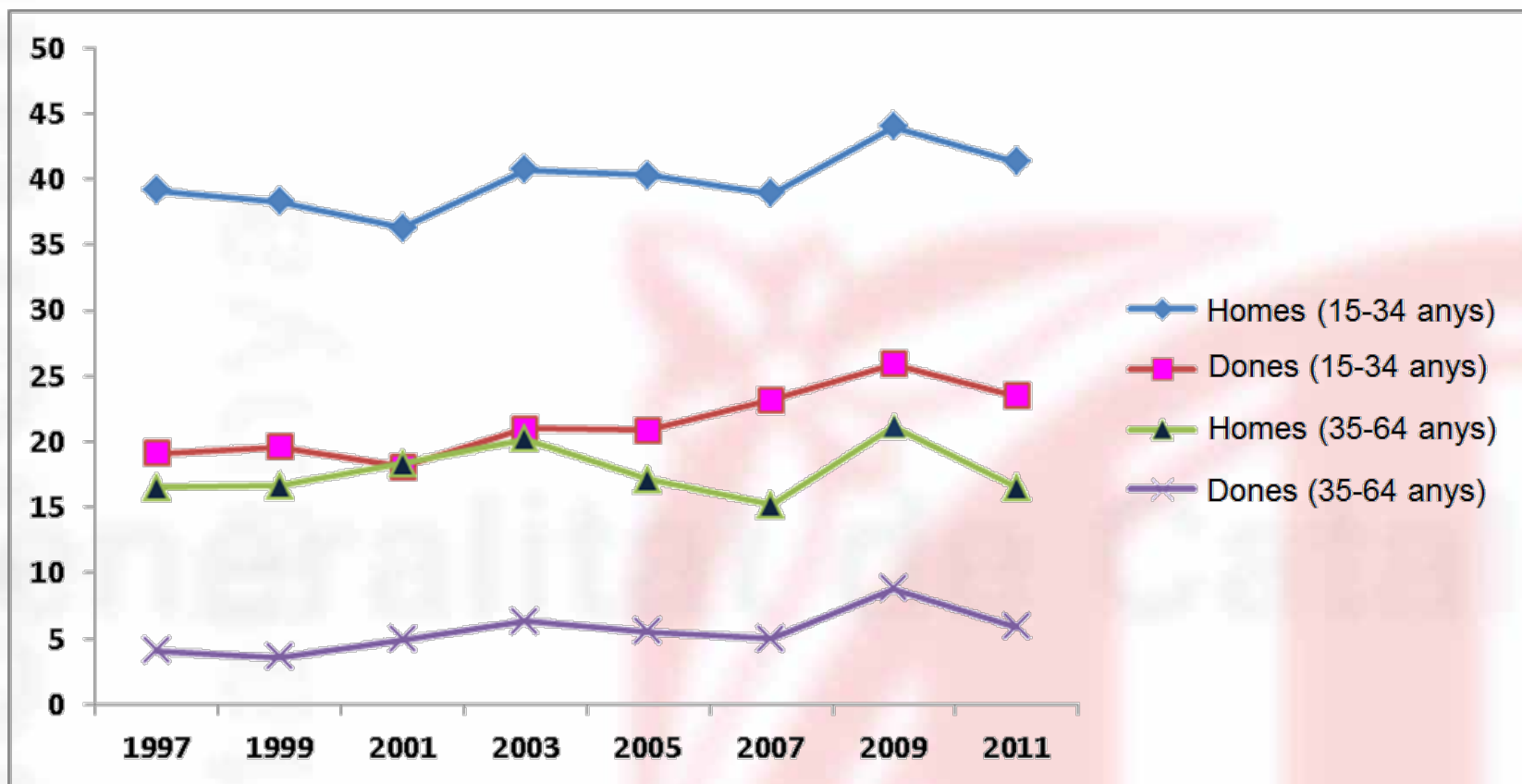

Risc de dependència a l'alcohol

Evolució intoxicacions etíliques agudes (borratxeres)

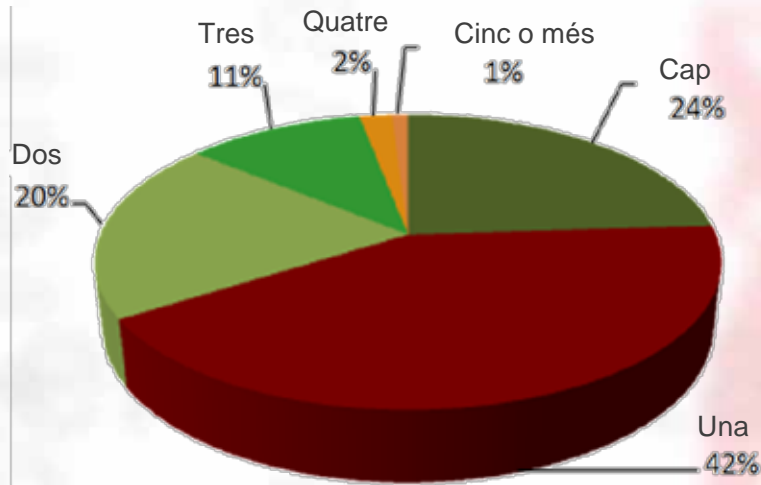
- Darrers 12 mesos, a Espanya

Prevalença de policonsum i “binge drinking” associat al policonsum

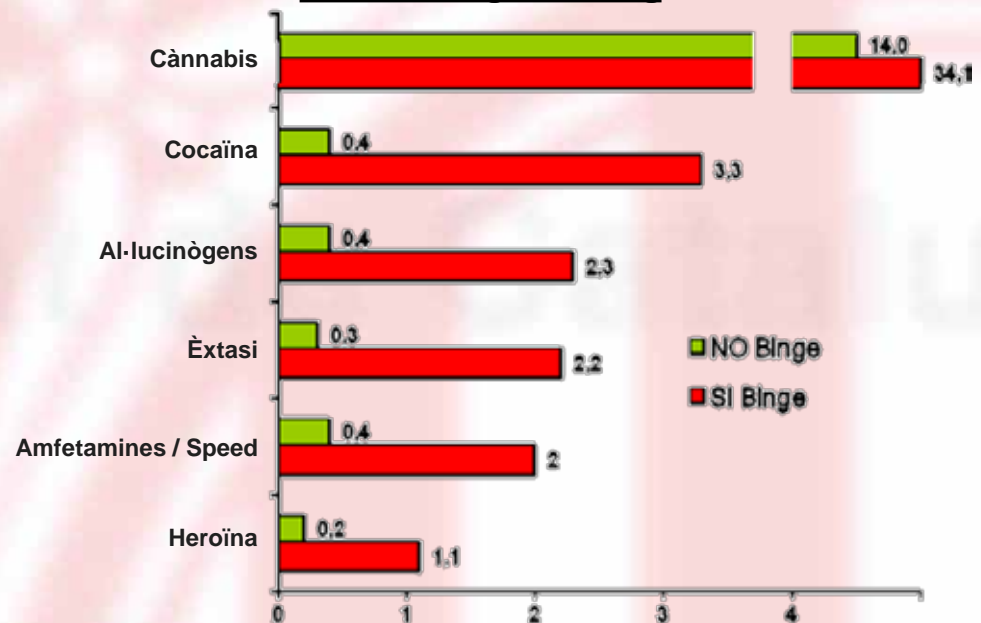
• Darrers 30 dies, a Espanya

% de consumidors segons el número de drogues consumides
(tabac, alcohol, hipnosedants i drogues il·legals)

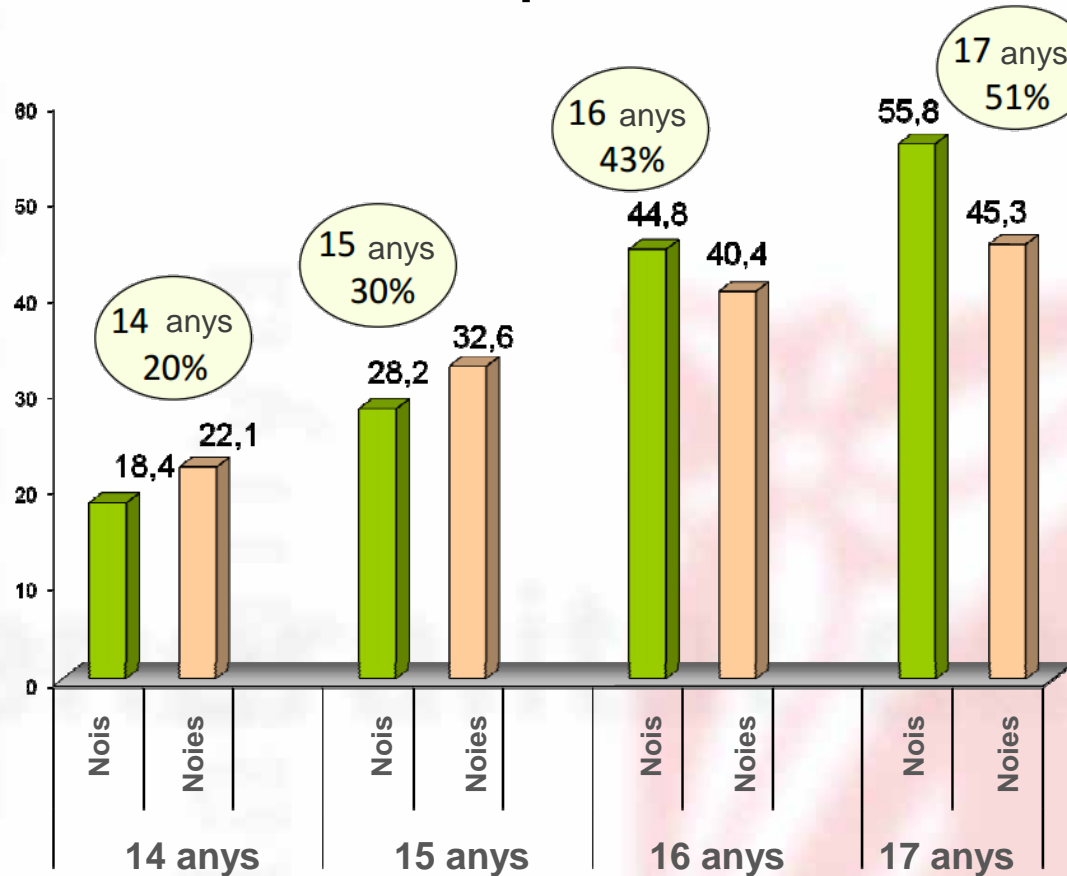
- El policonsum és un patró de consum cada vegada més estès entre els estudiants. El 34% consumeix més d'una substància.
- El consum d'alcohol, sobretot si és de tipus intensiu (binge drinking de borratxeres), s'associa amb una major prevalença de consum d'altres drogues.

% de consumidors de diferents drogues segons si fan o no Binge Drinking

Evolució prevalença Binge Drinking en menors (14-17 anys)

- Darrers 30 dies, a Espanya

- Es considera binge drinking consumir 5 o més vasos o copes en 2 hores.
- La meitat dels joves de 17 anys ha fet binge drinking el darrer mes
- És superior el percentatge de dones en la franja dels 14-15 anys que tenen conductes de bringe drinking

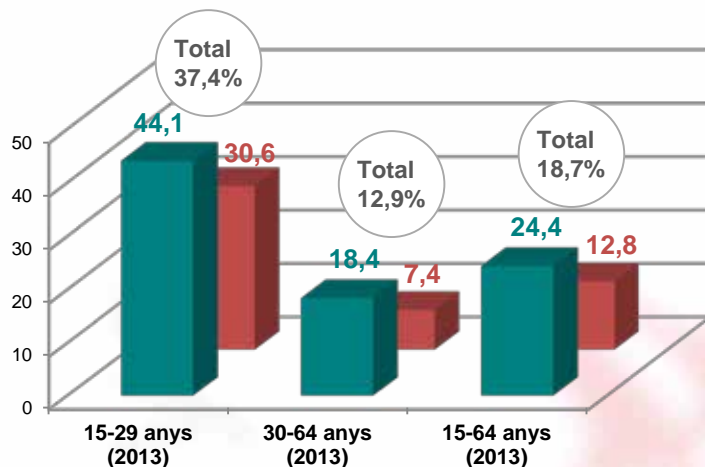

Prevalença de borratxeres i de binge drinking

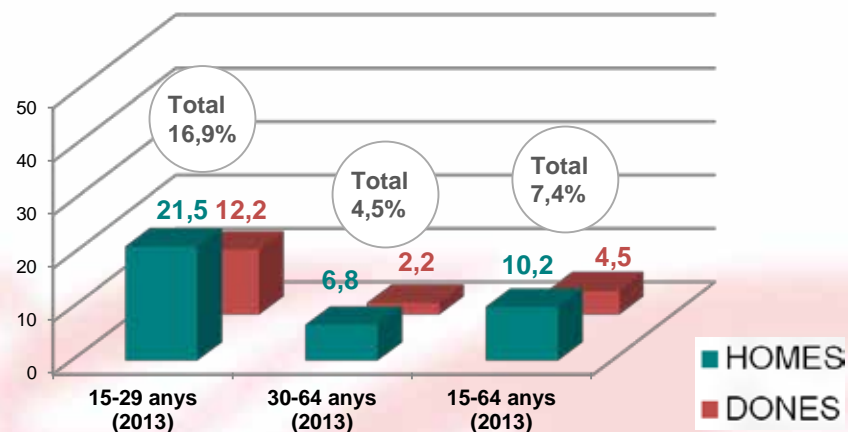
Comparativa per sexes i edats (15-29, 30-64 i 15-64 anys) a Catalunya (%), 2013

borratxeres

- Alguna vegada en els darrers 12 mesos

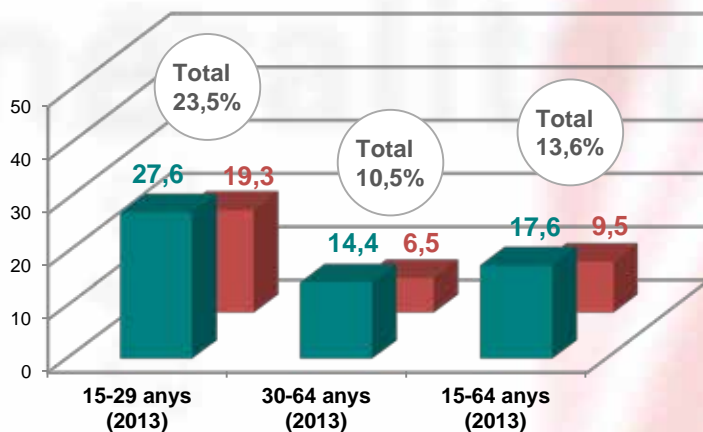

- Alguna vegada els darrers 30 dies

binge drinking

- Alguna vegada els darrers 30 dies

Binge drinking:

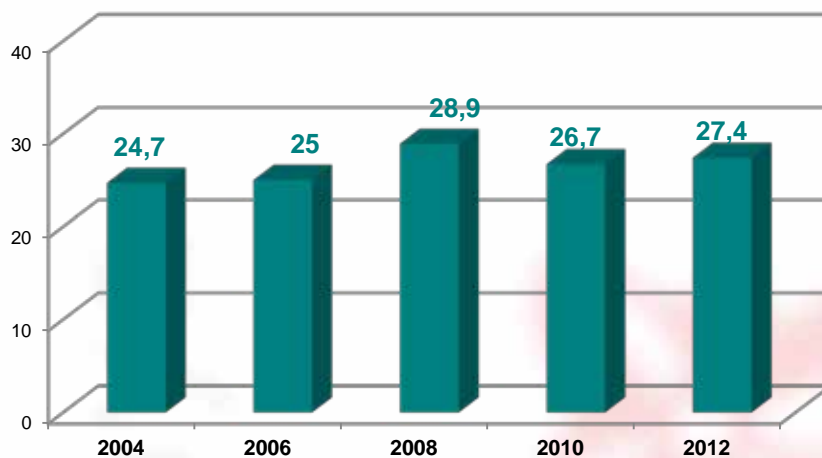
Ingesta en el darrer mes de cinc begudes alcohòliques o més, en el cas dels homes, i de quatre begudes alcohòliques o més, en el cas de les dones, en la mateixa ocasió (s'entén per consumir en la mateixa ocasió prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores).

Evolució prevalença de borratxeres i de binge drinking

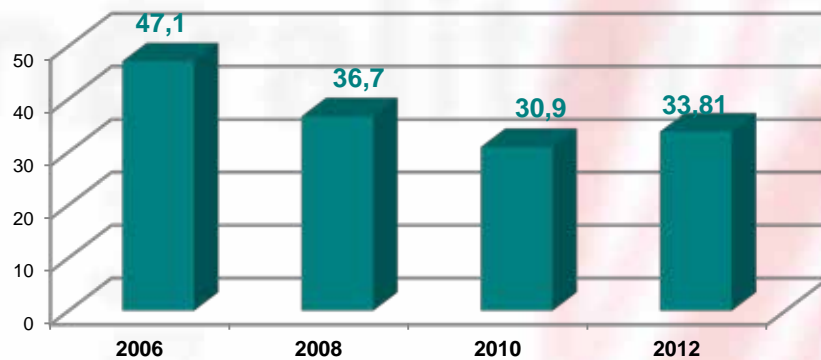
14-18 anys. A Catalunya (%), 2012

- Alguna vegada els darrers 30 dies

borratxeres

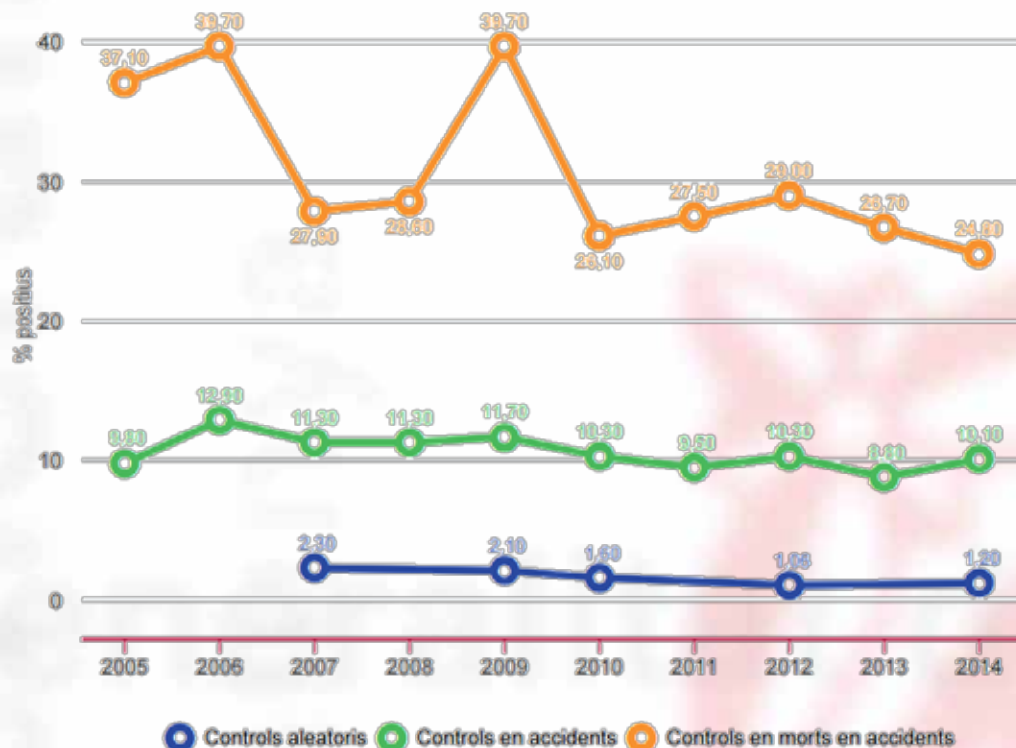

binge drinking

Transit: Evolució de positius en toxicologia

% de positius en els controls realitzats

Evolució dels indicadors d'alcoholèmia per avaluar el consum d'alcohol entre els conductors de les vies catalanes:

-L'Institut de Medicina Legal porta a terme proves toxicològiques a gairebé tots els conductors morts en accident de trànsit (zona urbana y en carretera).

-Els Mossos d'Esquadra o les policies locals fan controls d'alcoholèmia als conductors involucrats en accidents de trànsit (zona urbana y interurbana).

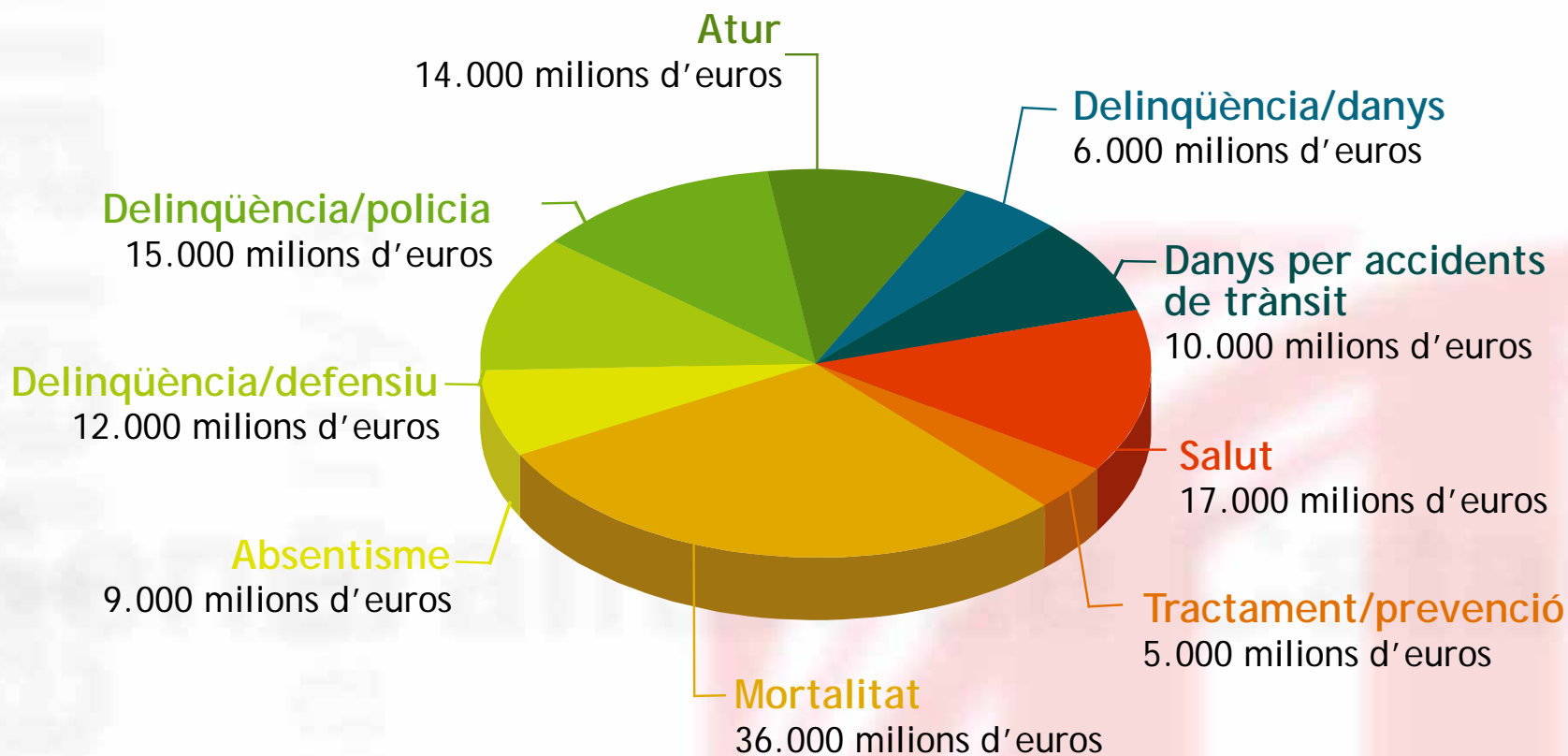
-El Servei Català de Trànsit, juntament amb els Mossos d'Esquadra, fan l'estudi d'alcoholèmies aleatòries per obtenir el percentatge de conductors que superen la taxa d'alcoholèmia permesa (només en zona interurbana). Aquest estudi es va fer els anys 2007, 2009, 2010 i 2012.

Aproximadament l'1% dels conductors circula amb una taxa d'alcohol per sobre de la permesa.

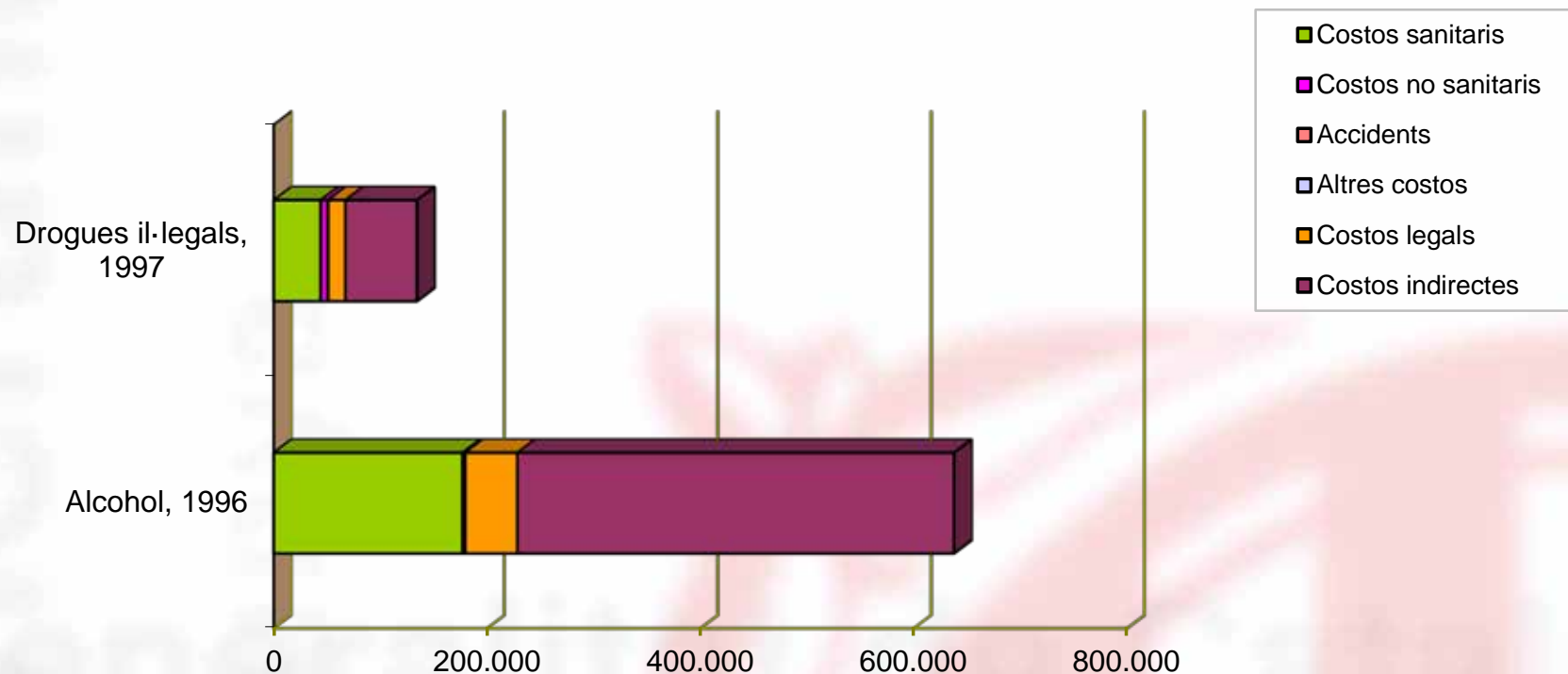
Entre els accidentats, el mateix percentatge es situa en el 9% i entre els conductors morts supera cada any el 20%.

Alcohol: Costos tangibles a Europa

125.000 milions d'euros

Comparació de costos: drogues il·legals vs. alcohol

Els costos de l'alcohol són 5 vegades majors que els de les drogues il·legals.

Tendències de consum - Mundial

- El cànnabis és la droga il·legal més consumida.
- Entre 128 y 232 milions de persones van consumir cànnabis durant el 2013.

TABLE 1. Global estimates of the use of various drugs, 2013

	Percentage of population that has used the drug		Number of users (thousands)	
	low	high	low	high
Cannabis	2.7	4.9	128,480	232,070
Opioids	0.6	0.8	27,990	37,560
Opiates	0.3	0.4	12,920	20,460
Cocaine	0.3	0.4	13,800	20,730
Amphetamines	0.3	1.1	13,870	53,870
"Ecstasy"	0.2	0.6	9,340	28,390
All illicit drug use	3.4	7.0	162,000	329,000

Source: UNODC, responses to annual report questionnaire.

Note: Estimates for adults aged 15-64, based on past-year use.

- Malgrat la generalització de la producció domèstica de cànnabis, sembla no ser suficient per abastir la demanda del mercat Europeu.

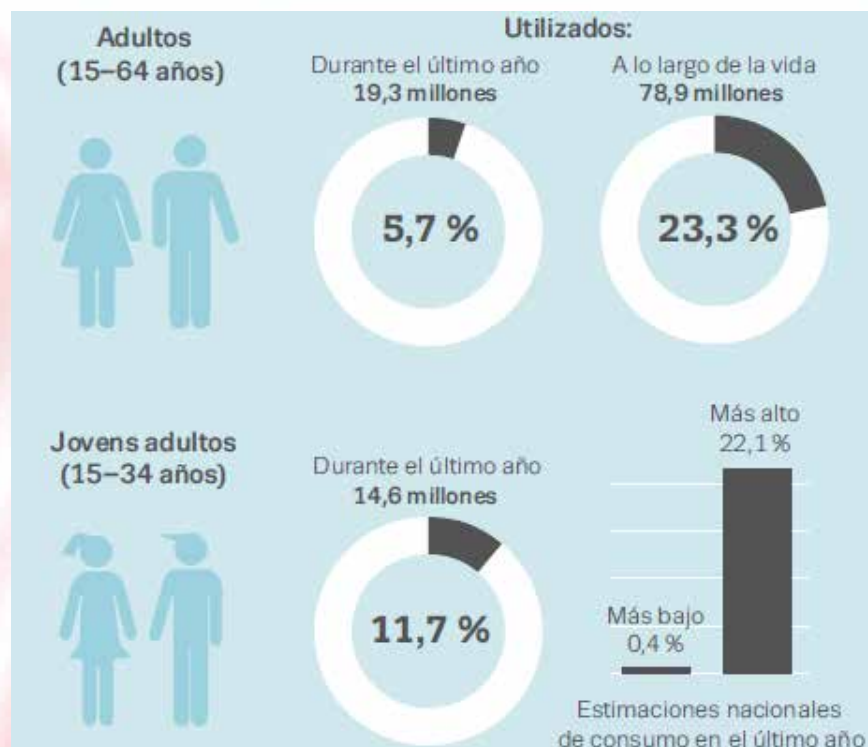
Tendències de consum - Europa

- El cànnabis és la droga consumida amb més freqüència a la Unió Europea (75,1 milions de persones).
- És la droga il·legal més consumida en tots els grups d'edat.

Consum estimat en la UE:

14,6 milions d'europaus joves (15-34 anys) (el 11,7% d'aquest grup d'edat) van consumir cànnabis durant l'últim any.

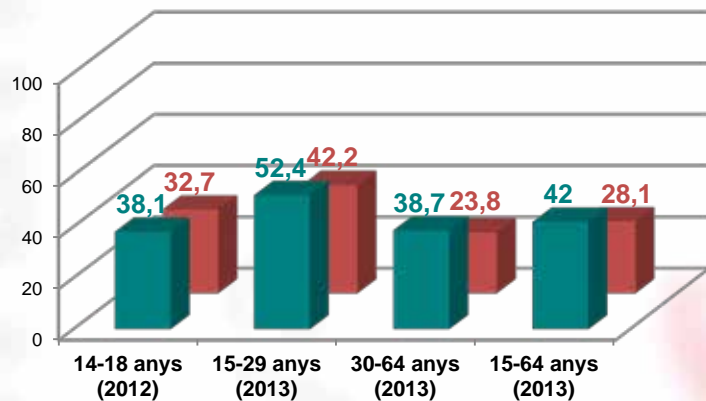
↳ Correspon a 8,8 milions entre els joves de 15-24 anys (15,2% d'aquest grup d'edat).

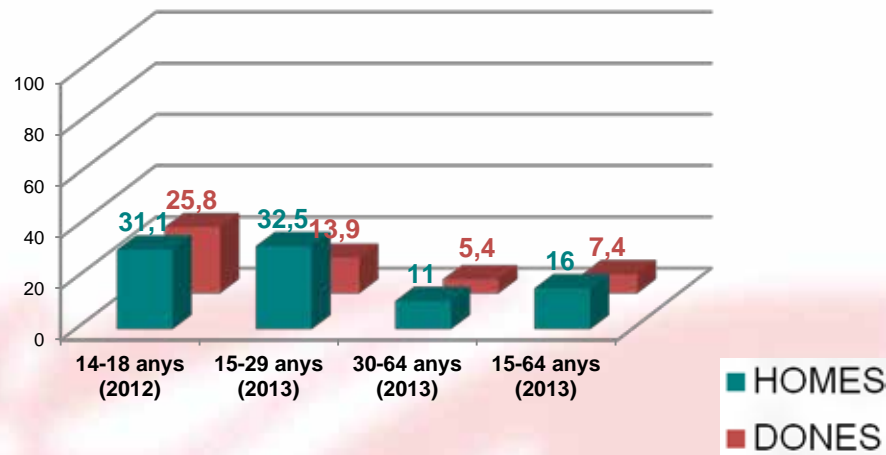
Cànnabis: Prevalença de consum per sexes

Comparativa 14-18, 15-29, 30-64 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

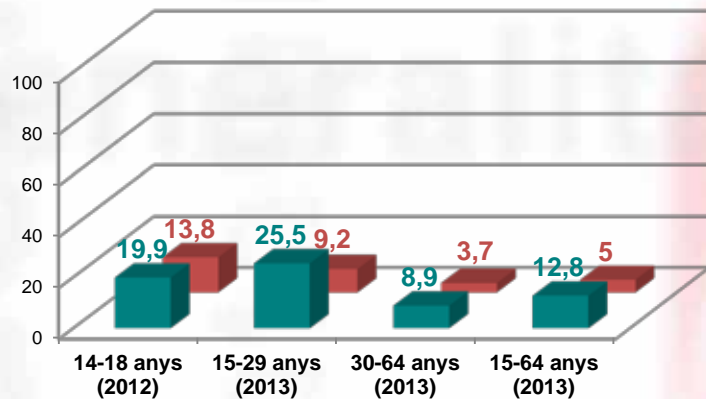
- Alguna vegada a la vida

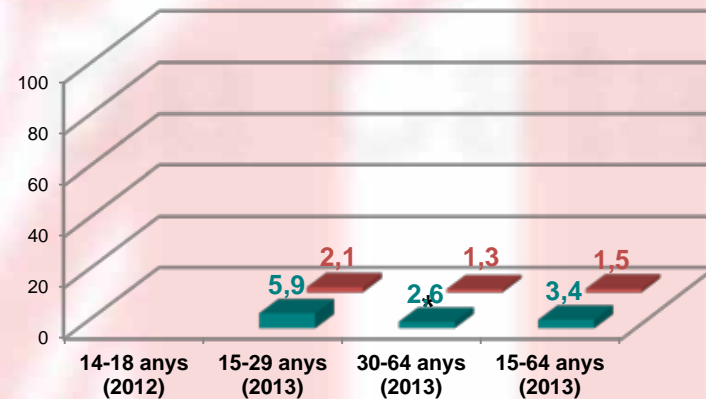
- Alguna vegada en els darrers 12 mesos

- Alguna vegada els darrers 30 dies

- Consum diari (en les darrers 30 dies)

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

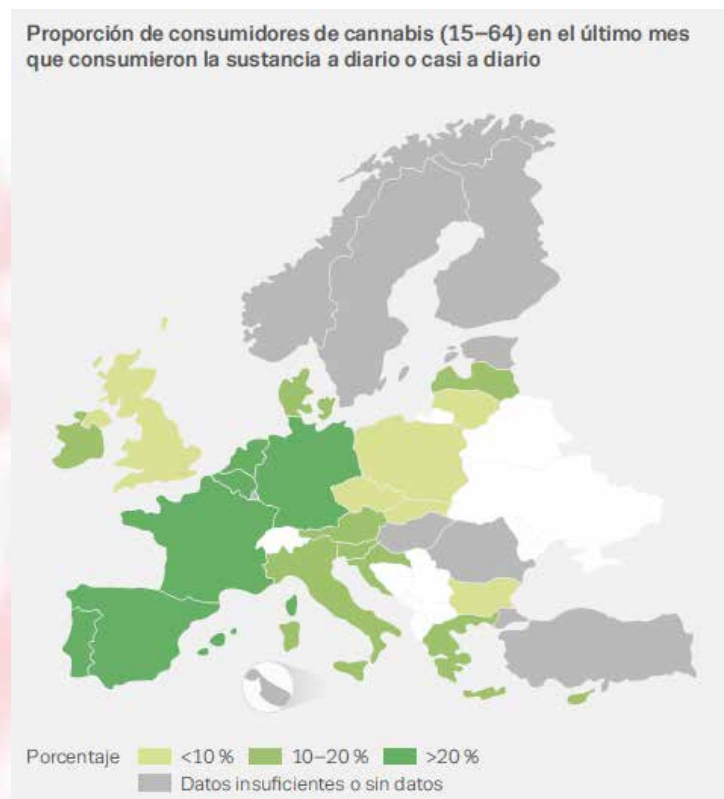
Consum de risc - Europa

- L'EMCDDA defineix com a CONSUM DE RISC el consum realitzat 20 dies o més durant els últims 30 dies (“consum diari o quasi diari”)

Consum de risc estimat:

§ 1% en Adults 15-64 anys

- ∅ El 75% són Joves-adults 15-34 anys
- ∅ El 75% són Homes
- ∅ El 3% van consumir durant l'últim mes
  - D'aquests, el 25% van consumir a diari o quasi a diari

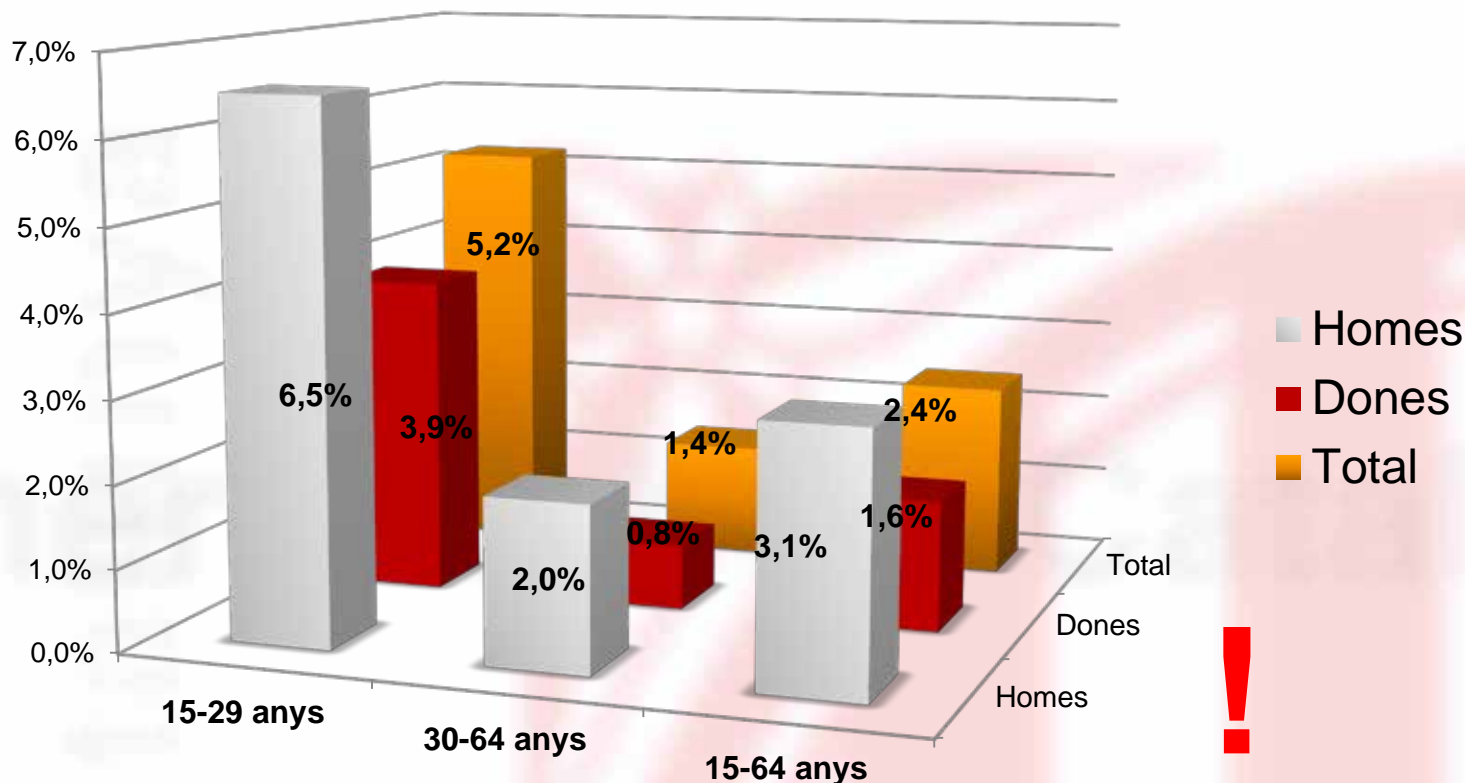

Impacte en la salut

Prevalença consum de risc

Comparativa població de 15-29 /30-64 / 15-64 anys a Catalunya (%), 2011

- Consum diari o quasi diari (20 dies o més durant els últims 30 dies, segons l'EMCDDA).

Cànnabis i factors de risc

Consum de drogues - joves

Estudiants 14-18 anys a Catalunya, 2012

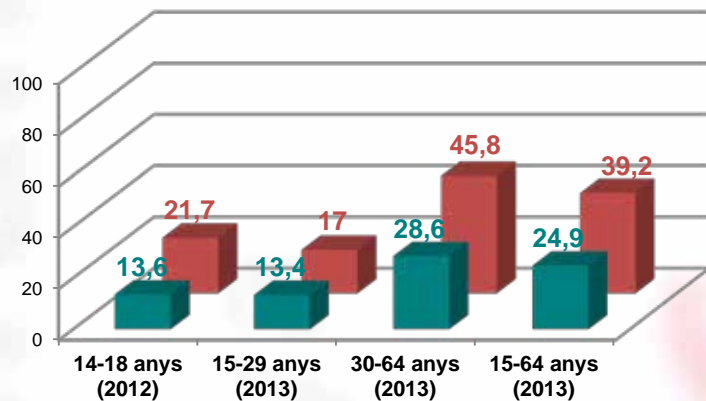
- **EDAT MITJANA d'inici en el consum de drogues**

	Homes	Dones	Ambdós sexes
Tabac	13,3	13,6	13,5
Tabac (consum diari)	14,4	14,7	14,5
Alcohol	13,8	14,0	13,9
Alcohol (consum setmanal)	15,4	15,2	15,3
Cànnabis	14,6	14,9	14,7
Cocaïna	15,7	15,8	15,7
Heroïna	14,7	15,3	14,9
Amfetamines /speed	15,5	15,6	15,6
Èxtasi	16,1	15,8	16,0

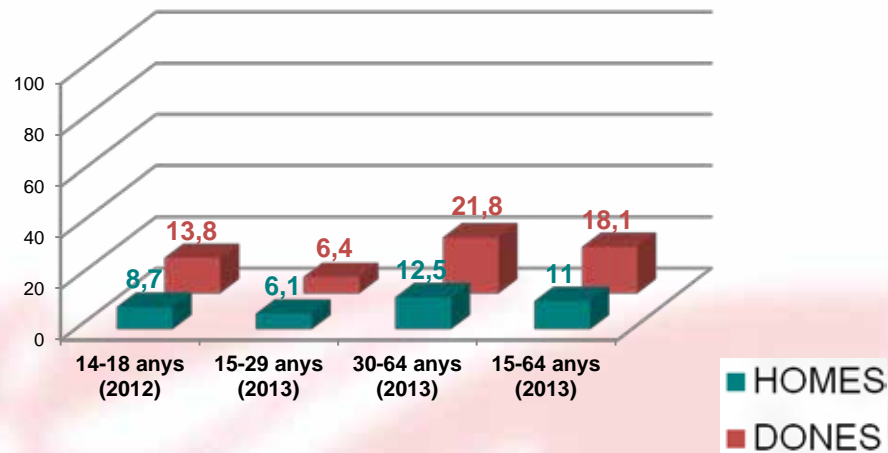
Hipnosedants: Prevalença de consum per sexes

Comparativa 14-18, 15-29, 30-64 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

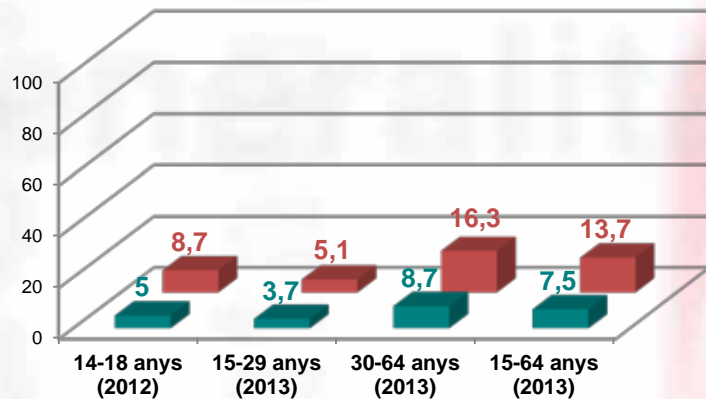
- Alguna vegada a la vida

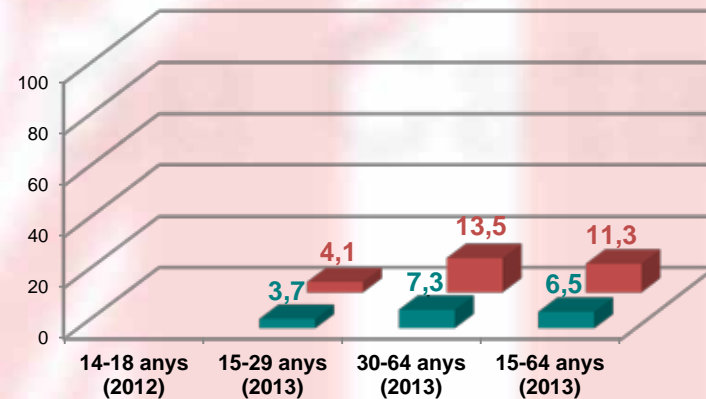
- Alguna vegada en els darrers 12 mesos

- Alguna vegada els darrers 30 dies

- Consum diari (en les darrers 30 dies)

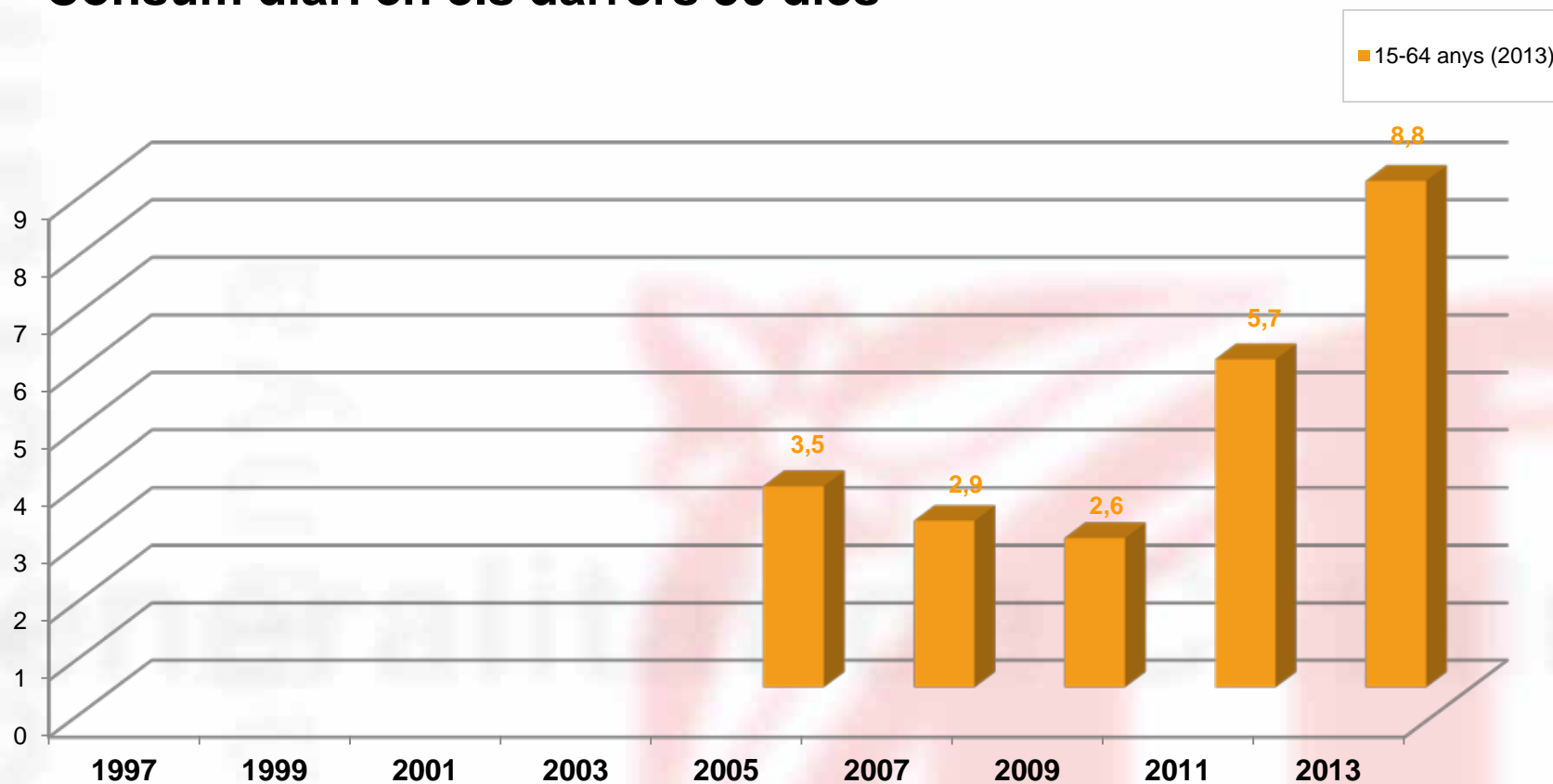
Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Hipnosedants: Evolució prevalença de consum

15-64 anys a Catalunya (%), 2013

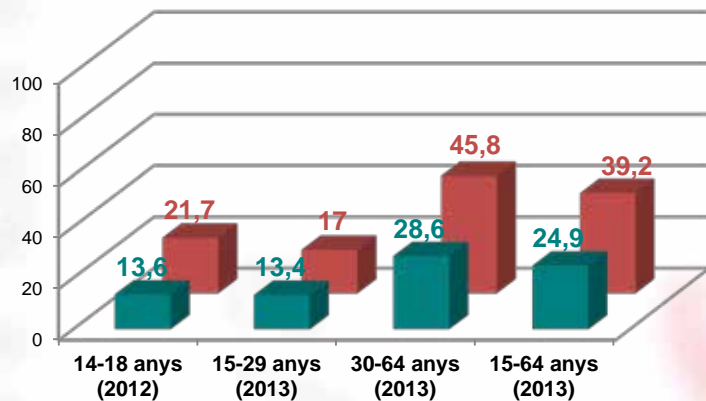
- Consum diari en els darrers 30 dies

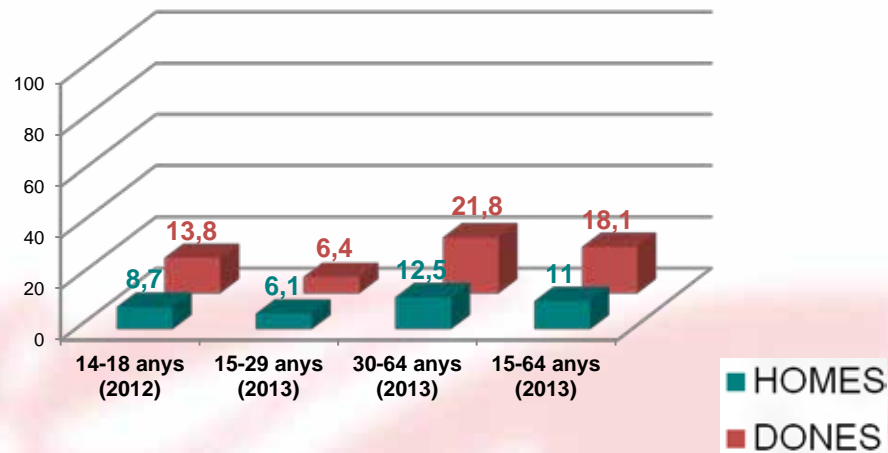
Heroïna: Prevalença de consum per sexes

Comparativa 14-18, 15-29, 30-64 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

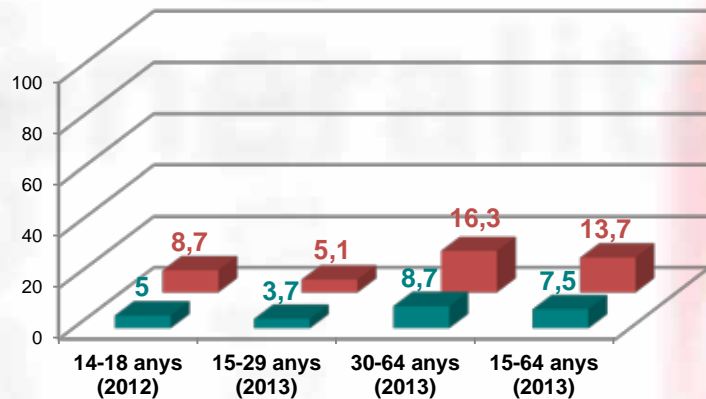
- Alguna vegada a la vida

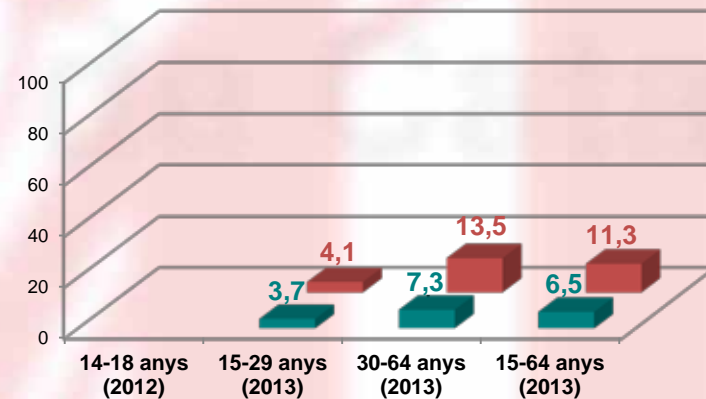
- Alguna vegada en els darrers 12 mesos

- Alguna vegada els darrers 30 dies

- Consum diari (en les darrers 30 dies)

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

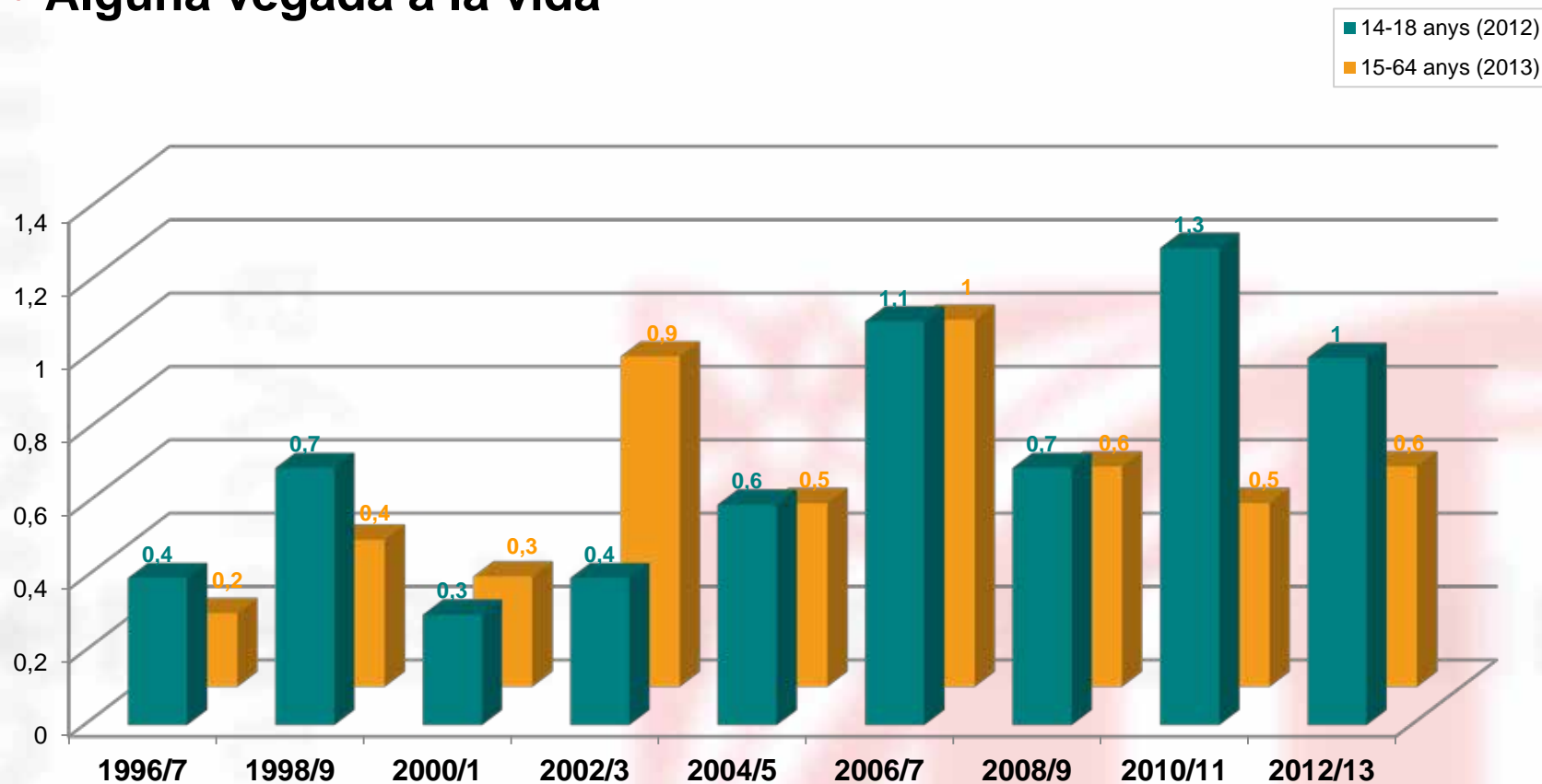
Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Heroïna:

Evolució prevalença de consum

Comparativa 14-18 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

- Alguna vegada a la vida

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

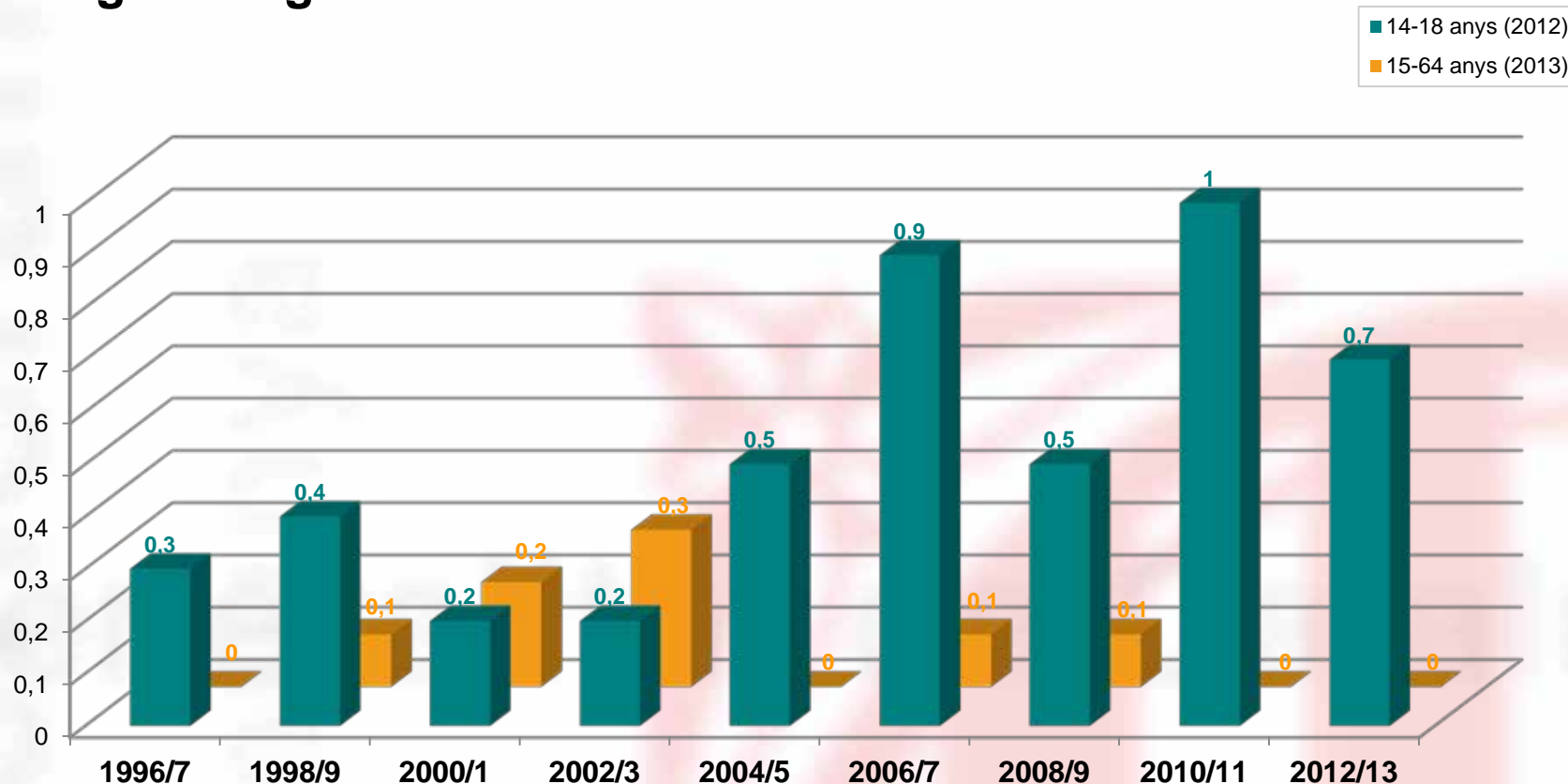
Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Heroïna:

Evolució prevalença de consum

Comparativa 14-18 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

- Alguna vegada en els darrers 12 mesos

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

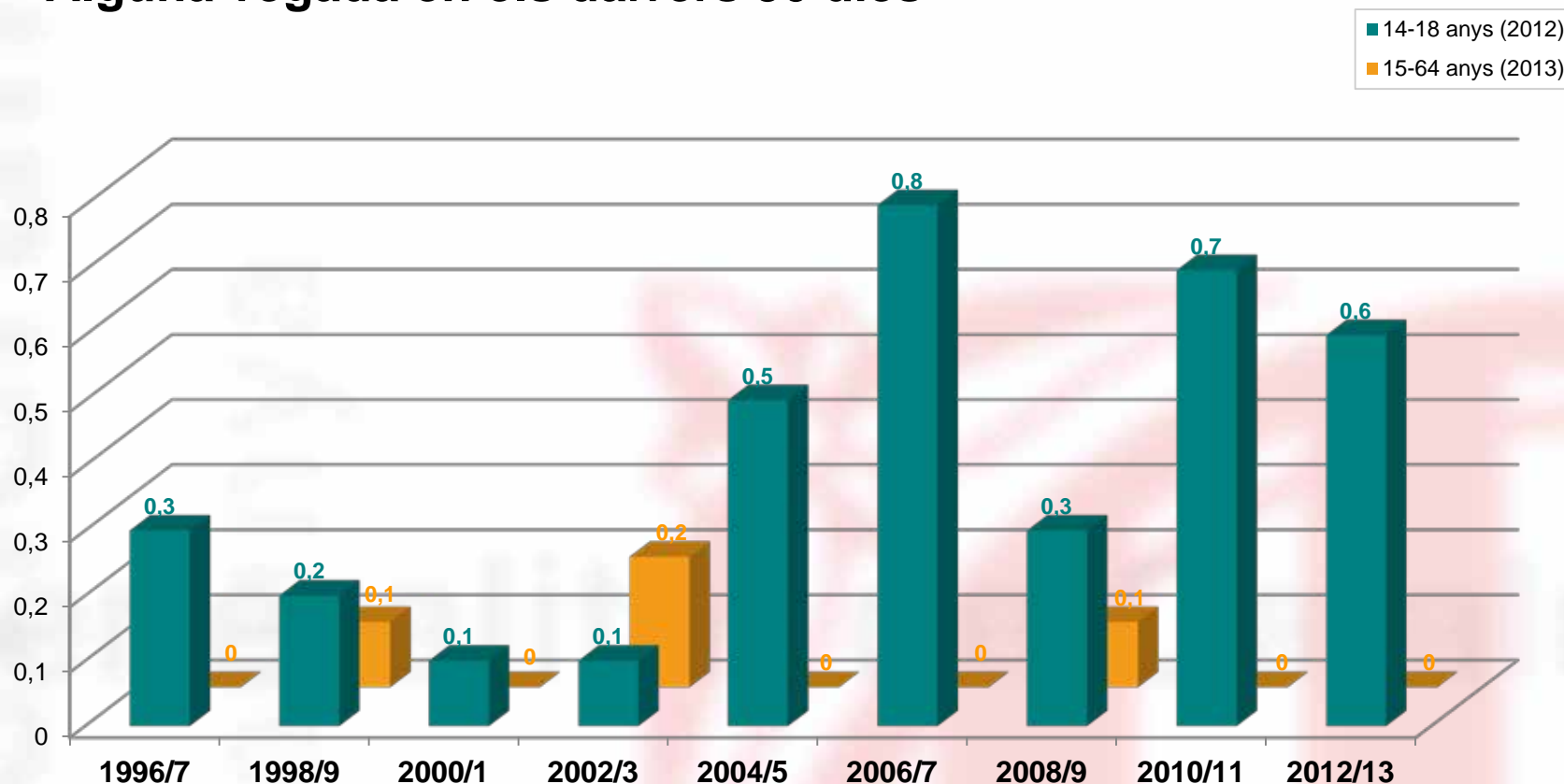

Heroïna:

Evolució prevalença de consum

Comparativa 14-18 i 15-64 anys a Catalunya (%), 2012/2013

- Alguna vegada en els darrers 30 dies

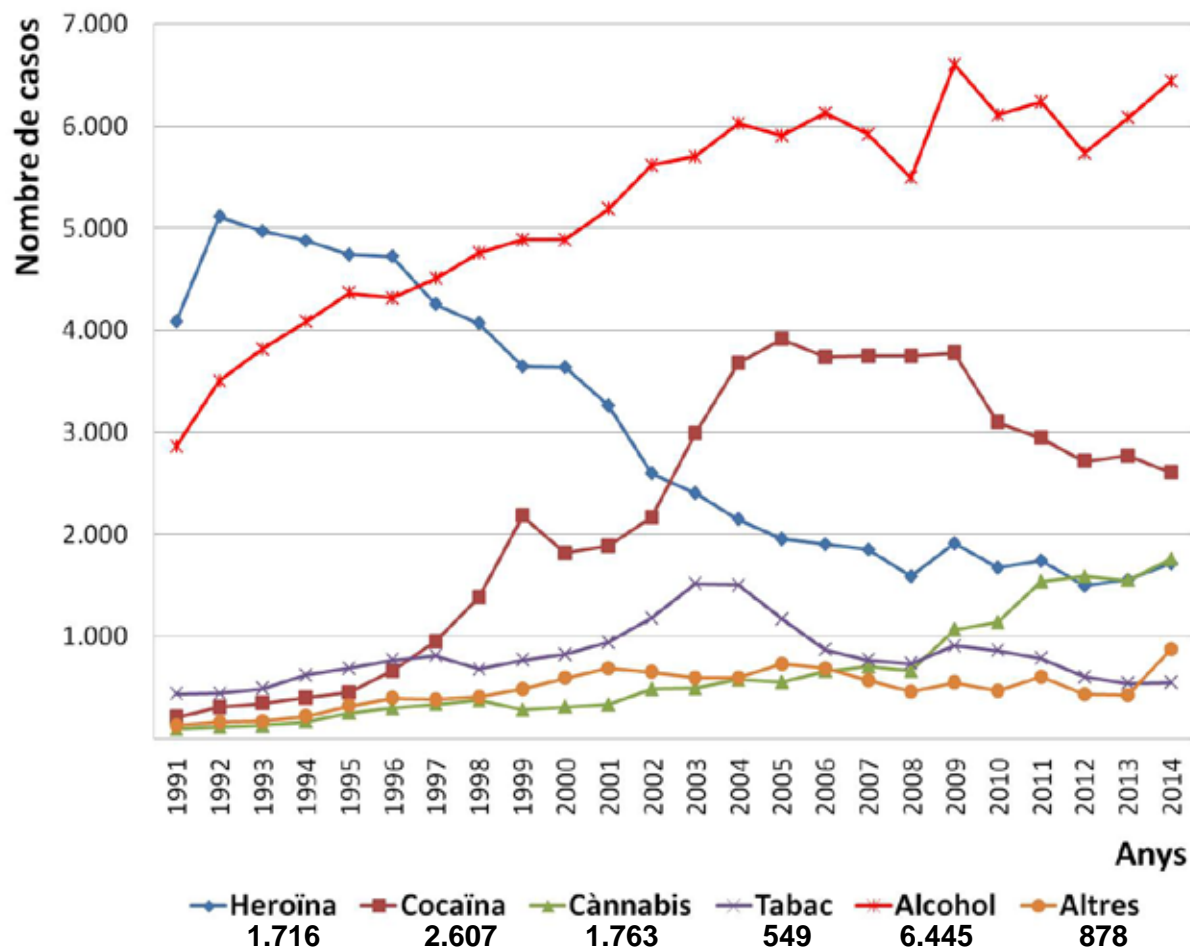

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012

Font: Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) 2013

Evolució dels inicis de tractament ambulatori

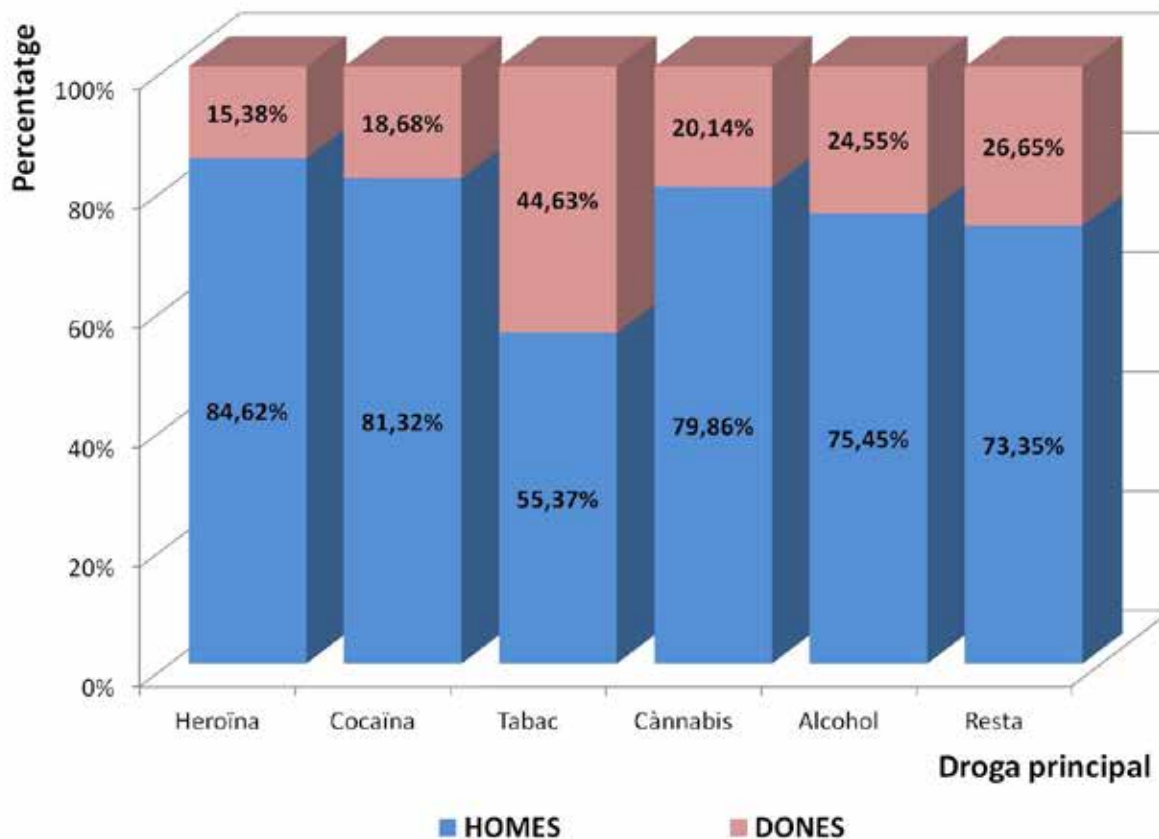
- Evolució anual del nombre de casos notificat, segons droga principal que motiva el tractament. Total 13.958

Font: SIDC Informe Anual 2014. Sistema d'Informació de Drogodependències de Catalunya. Agència de Salut Pública de Catalunya. Subdirecció General de Drogodependències (en premsa)

Inicis de tractament ambulatori: sexe

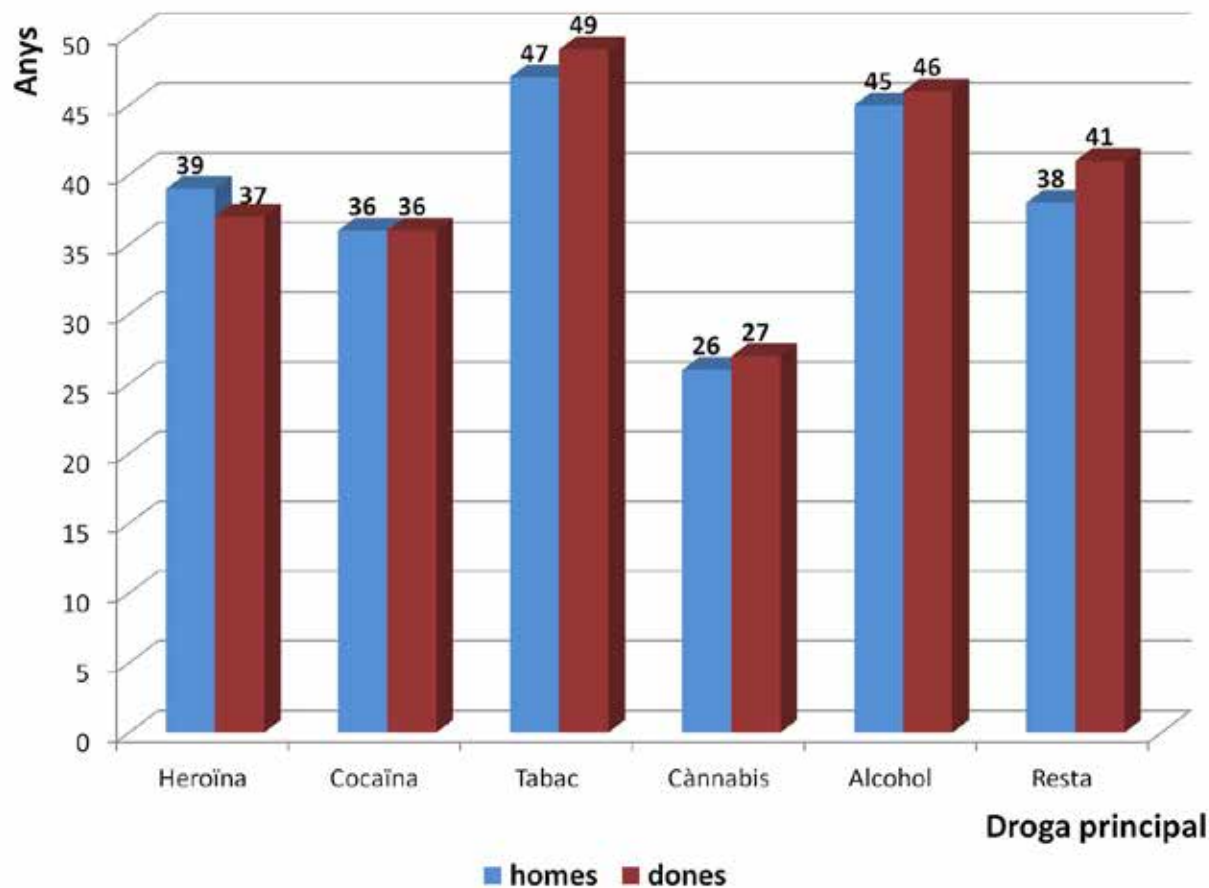
- **Sexe dels casos notificats**, segons droga principal que motiva el tractament.

13.958 casos notificats. 10.791 homes; 3.167 dones

Inicis de tractament ambulatori: sexe i edat mitjana

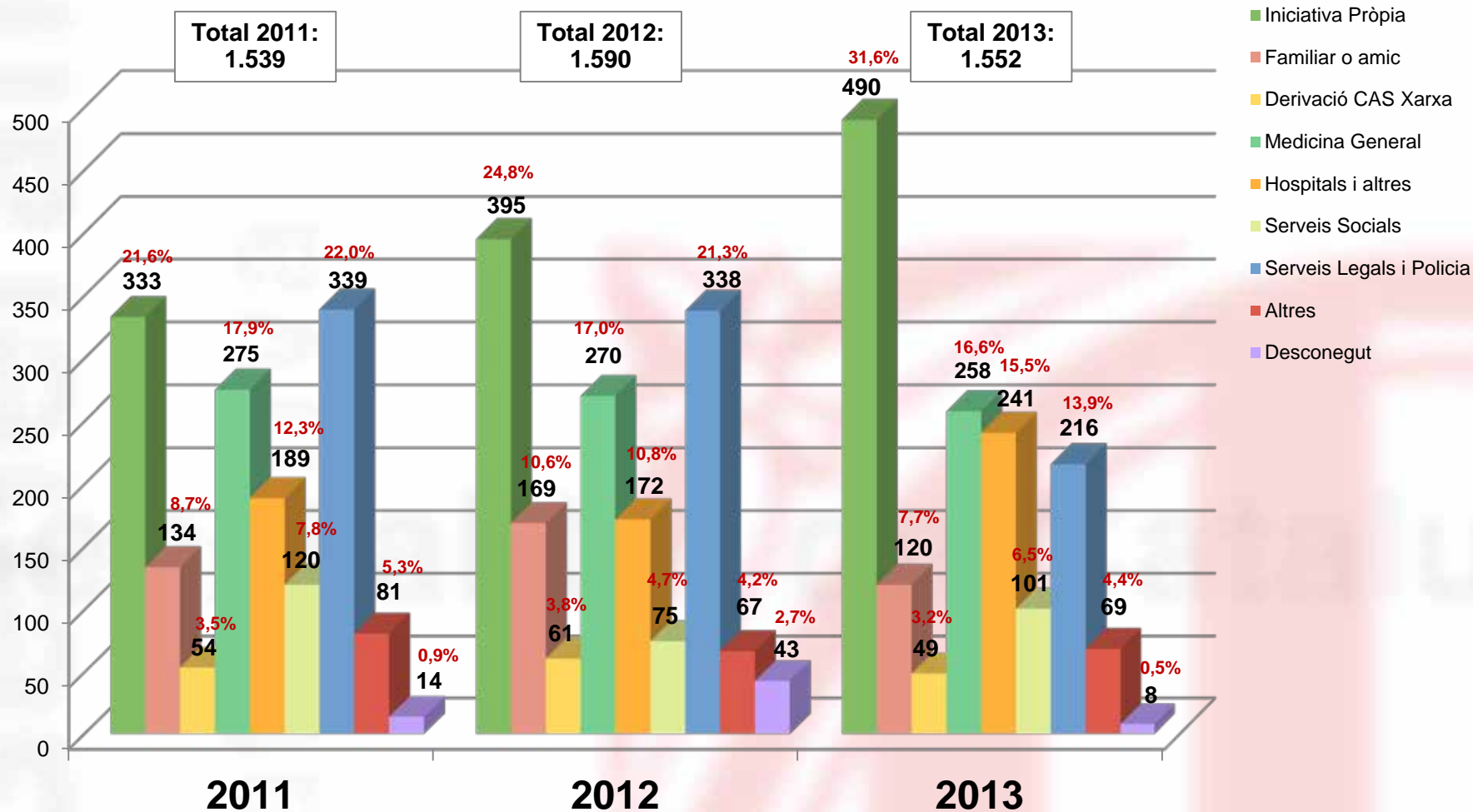
- **Edat mitjana dels casos notificats**, segons droga principal que motiva el tractament

13.958 casos notificats. 10.791 homes; 3.167 dones

Motius inicis de tractament (CAS)

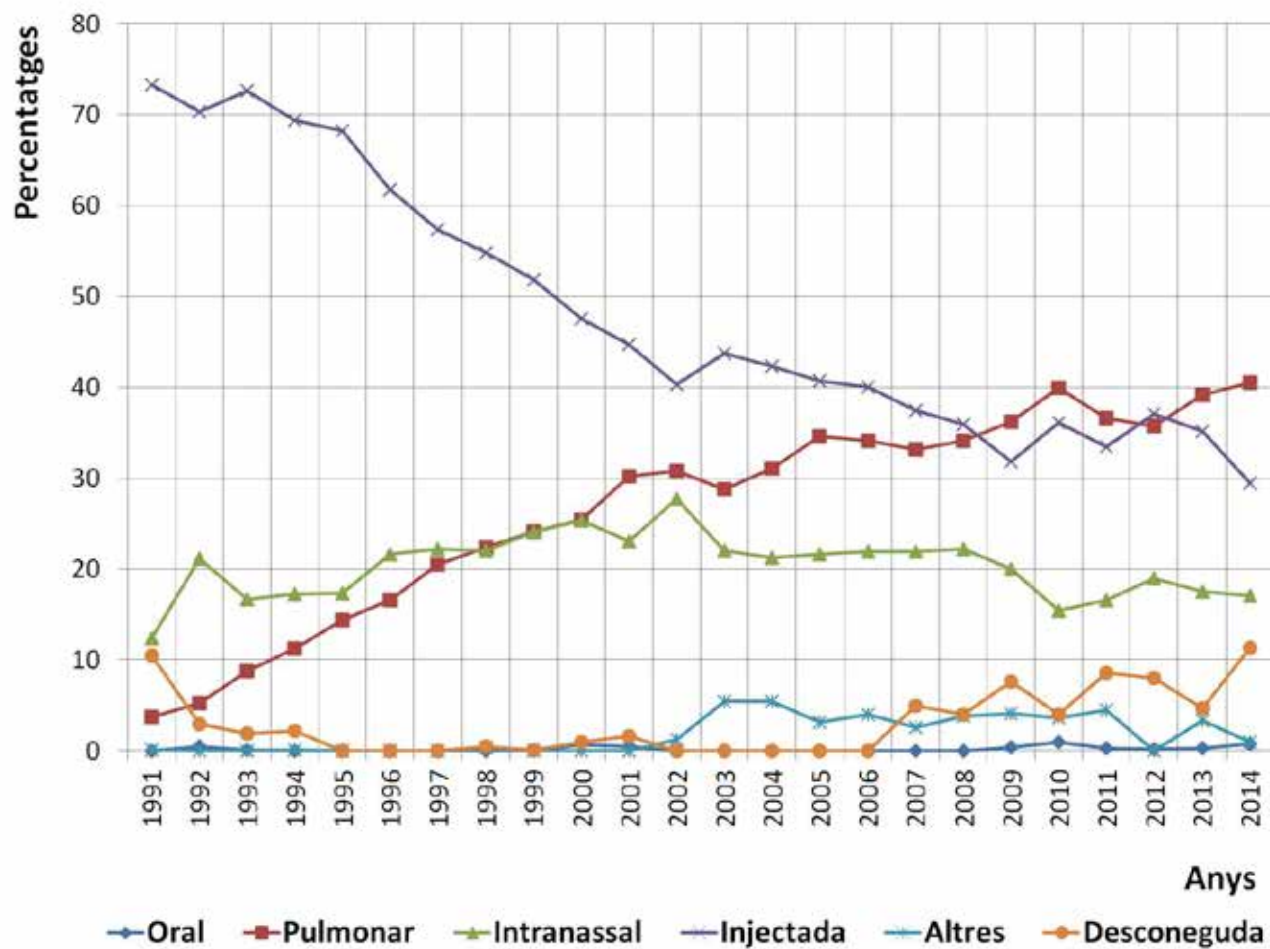
Evolució 2011 - 2013, a Catalunya

Font: SIDC. Sistema d'Informació de Drogodependències de Catalunya. Agència de Salut Pública de Catalunya. Subdirecció General de Drogodependències

Via d'administració principal

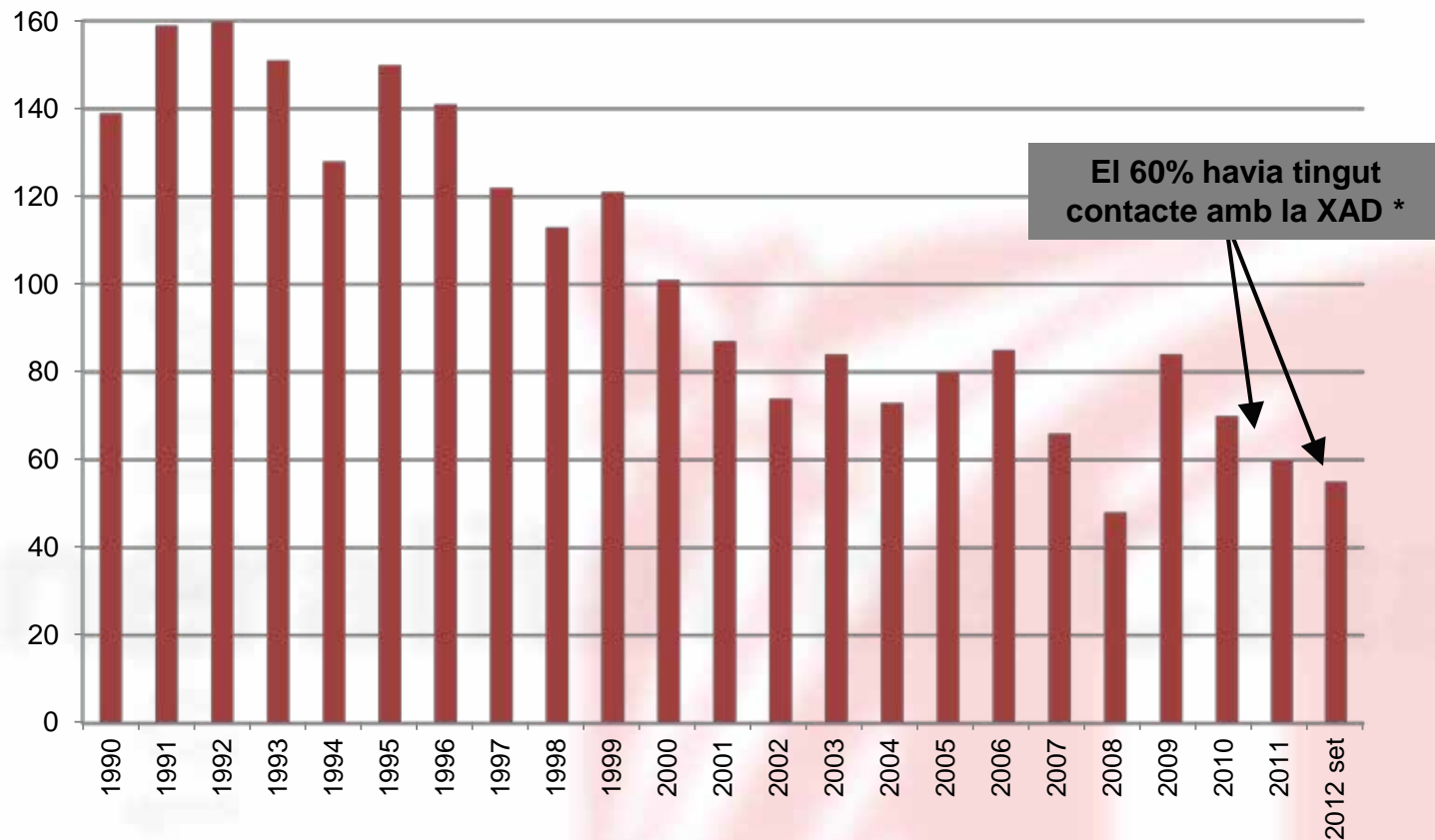
- Evolució de la via més freqüent d'administració en els casos d'heroïna notificats (1.716 casos)

Disminució del consum injectat de drogues

Evolució mortalitat per reacció adversa a les drogues (sobredosi)

- A Barcelona

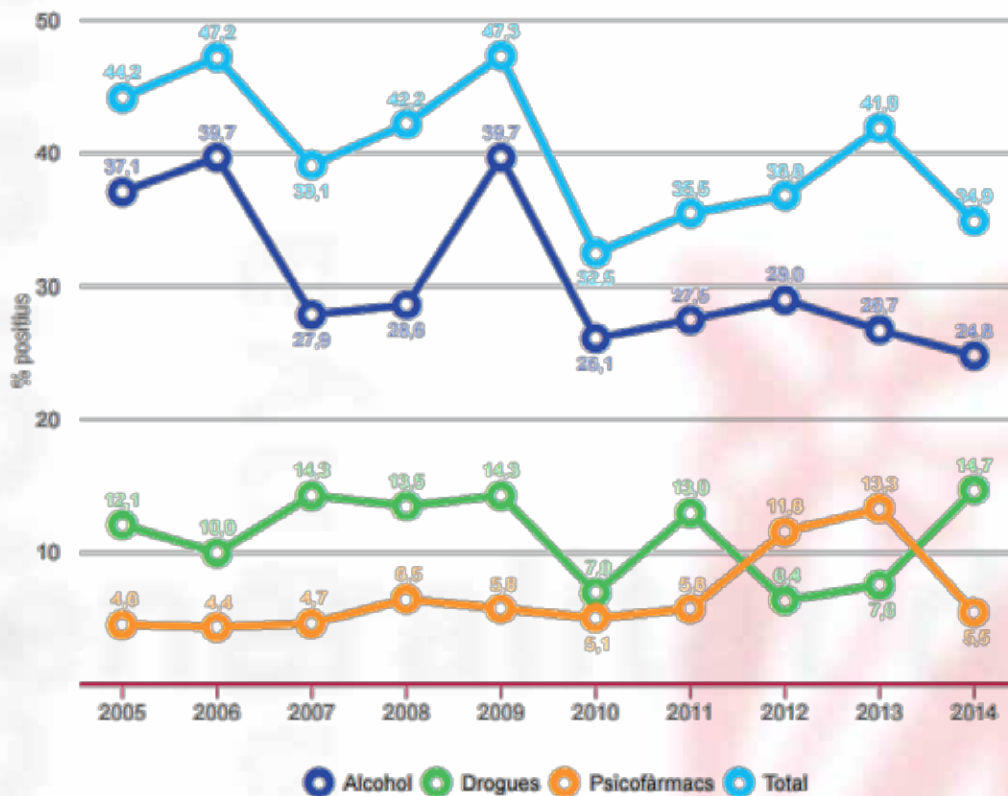

* XAD (Xarxa d'Atenció a les Drogodependències)

Font: Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) - Ajuntament de Barcelona

Transit: Evolució de positius en toxicologia

% Conductors/res morts amb substàncies detectades

Evolució toxicològica segons l'IMLC (Institut de Medicina Legal de Catalunya)

L'Institut de Medicina Legal de Catalunya, a part de detectar alcohol, també fa proves toxicològiques a la recerca de drogues o psicofàrmacs.

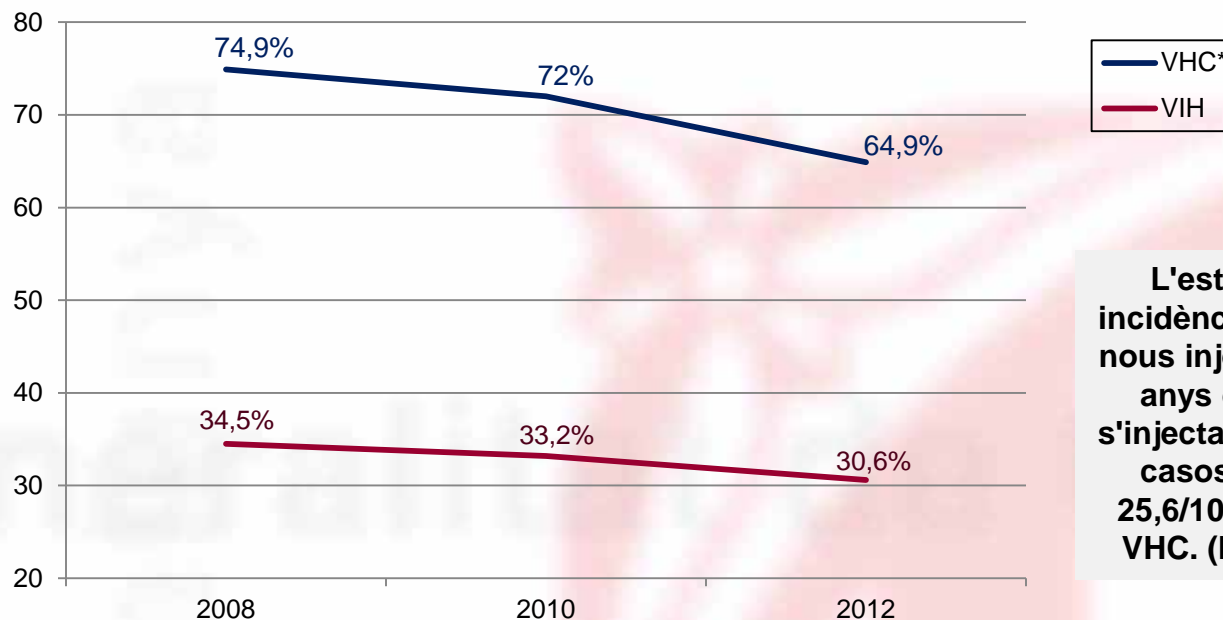
De cada 10 conductors morts en accident, gairebé cada any més de 4 havien consumit algun tipus de substància.

Consum d'alcohol i drogues	Any 2013	Any 2014	Increment	Evolució
% positius en conductors en accidents	8,8	10,1	13%	✗
% positius alcohol en morts	26,7	24,8	-4,9%	✓
% positius drogues en morts	7,6	14,7	71%	✗
% positius psicofàrmacs en morts	13,3	5,5	-78%	✓

Atenció als serveis de reducció de danys

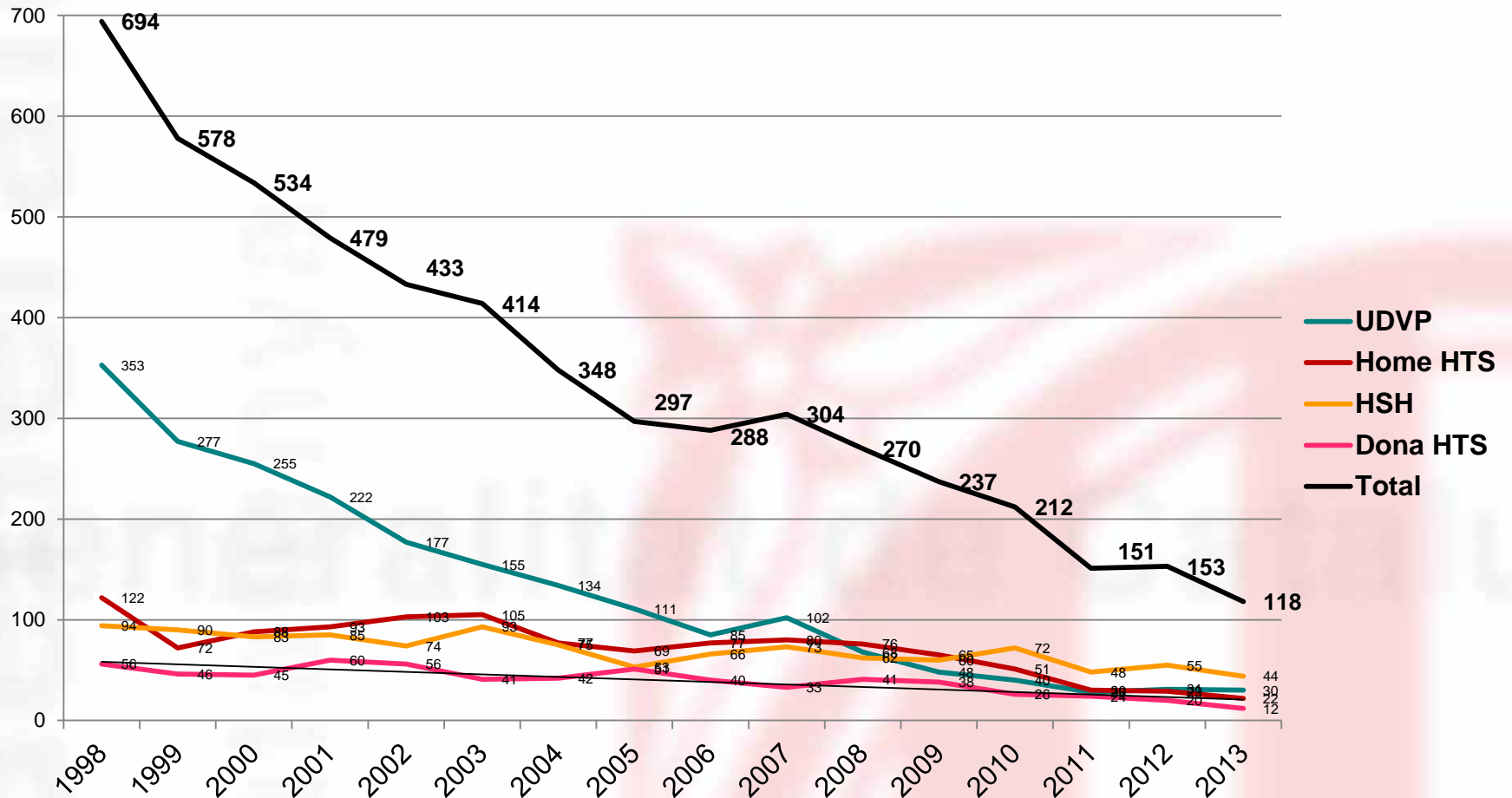
- % Pacients que s'injecten drogues que acudeixen a serveis de reducció de danys (positius al test del vhc i el vih)

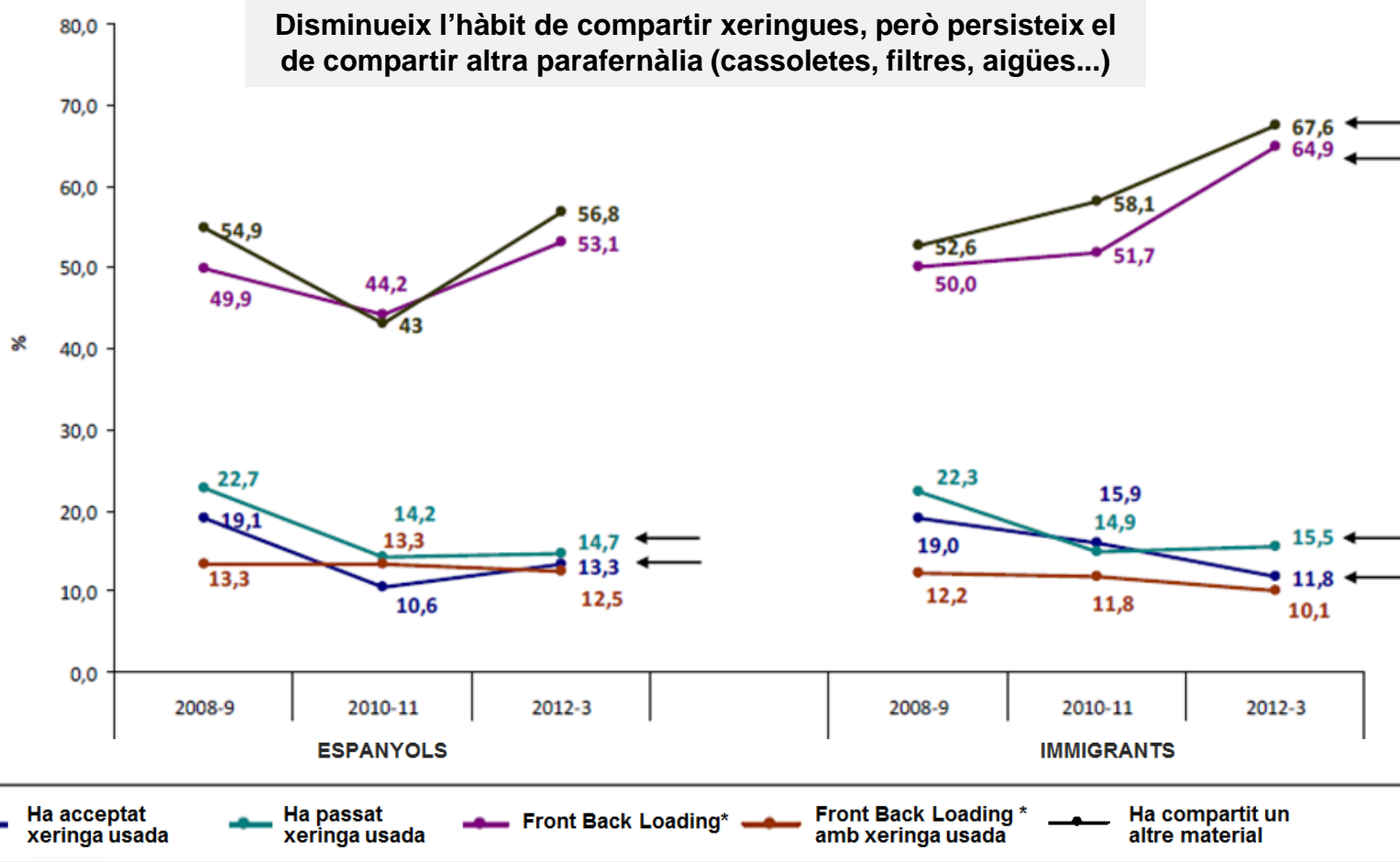
L'estimació de la incidència del VIH entre nous injectors (que fa 5 anys o menys que s'injecta) és de 8,71/100 casos per any i de 25,6/100 en el cas del VHC. (Folch C, 2012)

Evolució casos SIDA

• Segons via de transmissió. Catalunya 1998-2013

% Pacients que s'injecten droga atesos en centres de reducció de danys

* "Front Back Loading": En el consum en grup, és la utilització d'una xeringa per distribuir la droga a les xeringues de cada membre del grup. Si aquesta xeringa no és estèril, hi ha risc de contagi.

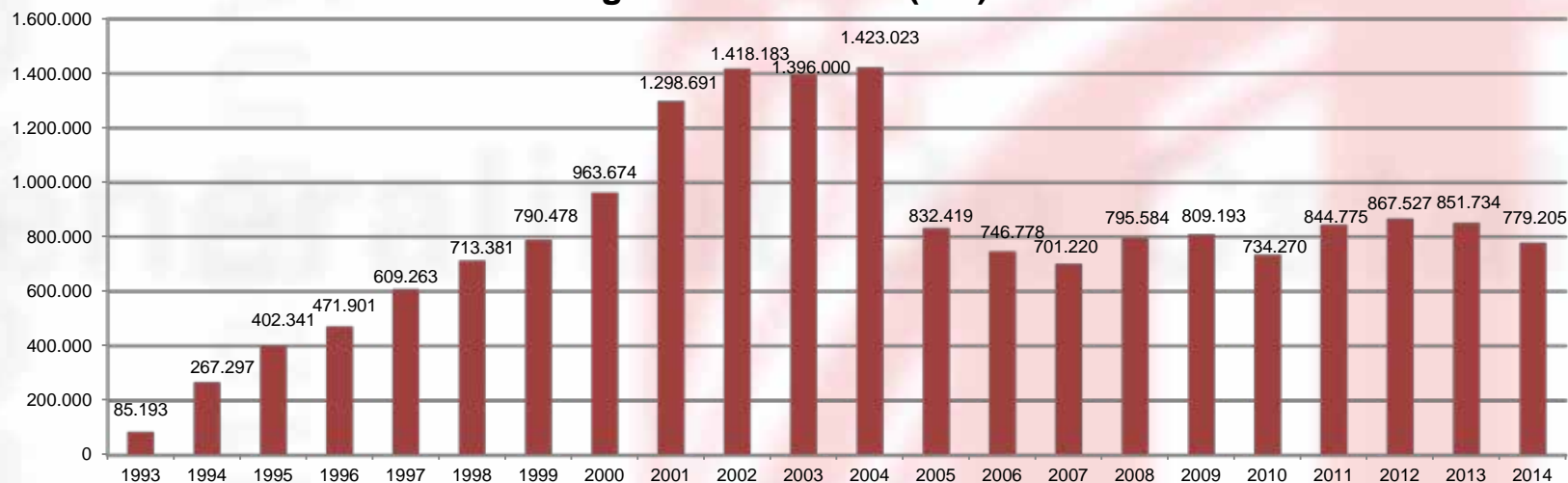
Programa d'intercanvi de xeringues (PIX)

Recomanacions OMS

Xeringues any per usuari	Cobertura
<100	Baixa
100-200	Mitjana
>200	Alta

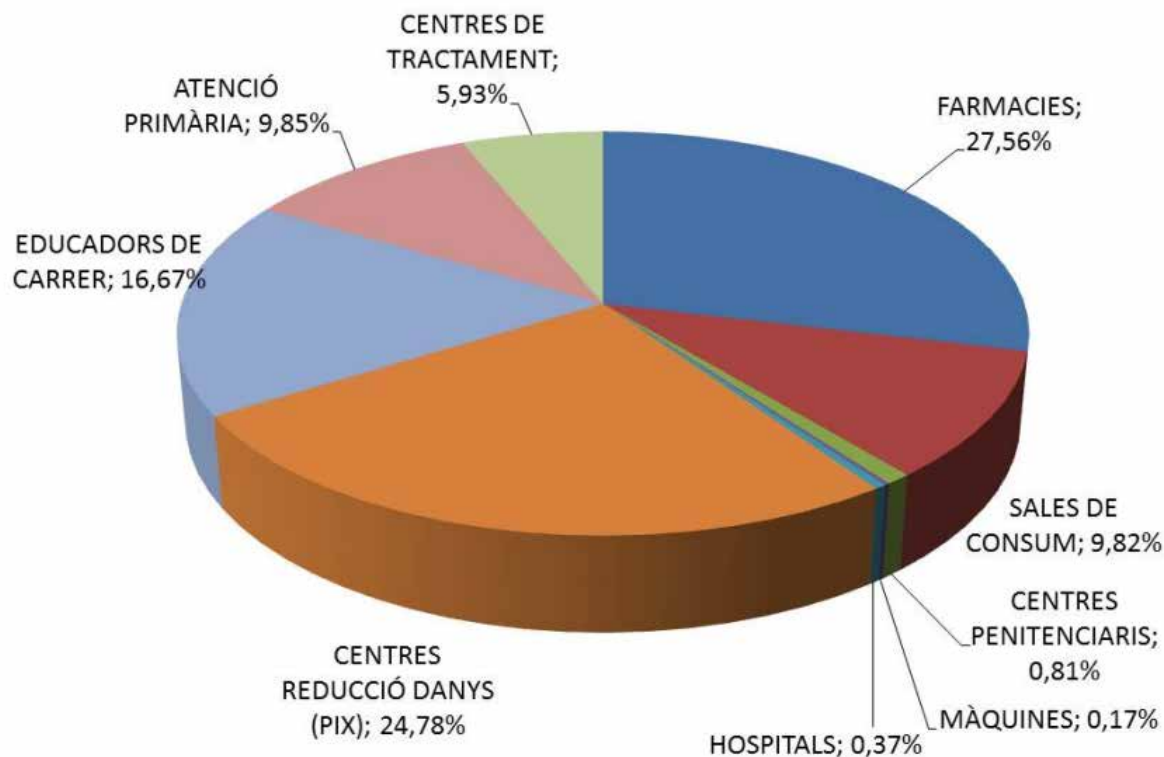
La mitja d'Espanya és de 138 xeringues per usuari any
→ cobertura mitjana

Evolució anual del nombre de xeringues distribuïdes (PIX)

Xeringues distribuïdes

Xeringues distribuïdes, segons l'agent de distribució.
(851.734 xeringues distribuïdes)

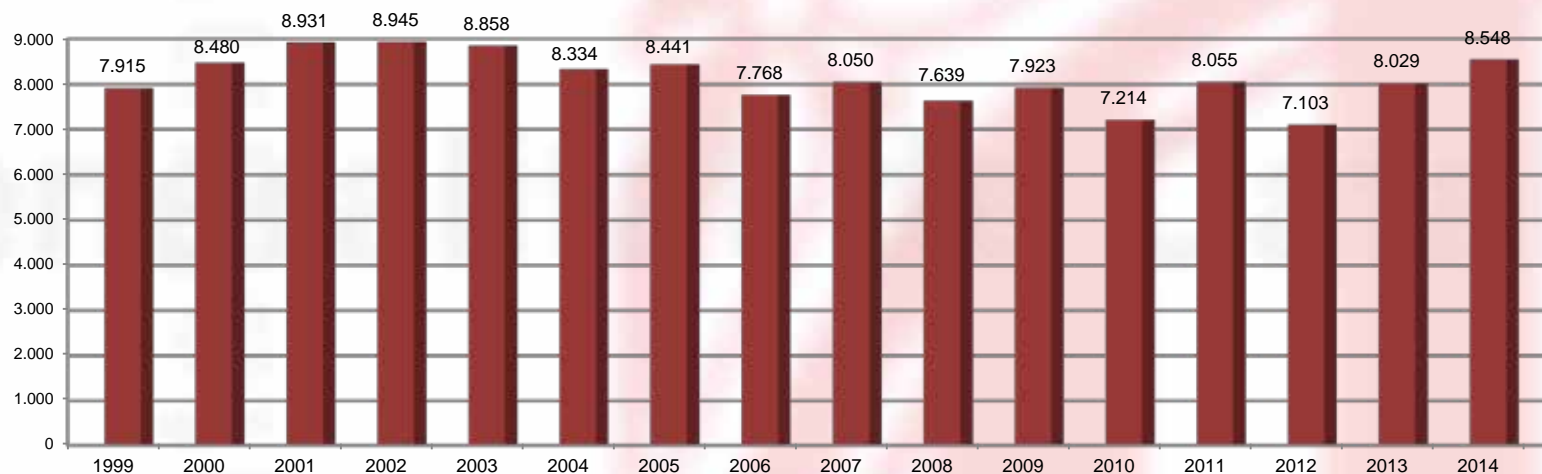
Programa de manteniment amb metadona (PMM)

Recomanacions OMS

Usuaris dependents a opiacis que estan en PMM	Cobertura
<20%	Baixa
20-40%	Mitjana
>40%	Alta

La mitjana d'Espanya es d'un 60% dels dependents a opiacis estan en un PMM → cobertura ALTA

Evolució anual del PMM (Programa de Manteniment amb Metadona)

Moltes gràcies

joan.colom@gencat.cat
<http://drogues.gencat.cat>

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut